

آهولار و ياهولار / عليرضا ذيق

آهولار و ياهولار

حنكايه لر

عليرضا ذيق

چا پا آماده اولان ايل : 13 87

الكترونيكي نوسخه : 2008

www.zihagh@yahoo.com

کتاب داکي ناغيل لار :

- آنا 4
- بولبول يوواسى..... 6
- آناديلى..... 13
- عاشيق ماهنى سى..... 16
- آي اوشاقلار صمد عمى گلمه دى .. 21
- آهولار و ياهولار..... 24
- باريش و سئوگى 32
- بيت قابيلى..... 38
- قوشولار..... 44
- آكوار يوم 48
- قوردون گوزو پاريلدار..... 52
- آنا كارنينا و بولور گولدان..... 58
- اوستانين قارا كوينه سى..... 62

آنا

گۆزلىم دولموشدو . هئچ اينانميرديم كي او بو جور سس سيز بيزلري قويوب گئتسين . آما ندىسه بو بير گرچك ايدي. اوره بيم پاتلايبردي آما سسيم هئچ چيخميردي. كيمسه نين اوزونه باخماغا حؤوصله م قالماميشدي. اونون سون تاپشيريقي هله ياديمدا ايدي. بير ساعات اوستون دن كئچمه ميشدي . يول اوستونده ائوه گنده ركن اونا هرگون باش وورارديم . بوگون ايسه آليم ده بير قارپيز ، اونو گورمك اوچون جان اتيرديم . منده ده آچار اولدوغو اوچون ، قاپيني هئچ دؤيمز ديم . اؤز ائويم كيمي آچيب ايچه ري گيره رديم . آنام ، آتام ايله بيرگه ياشاسادا چوخ يالقيز ايدي. آياقلاري نين آغريسى و توتولماسى اونو اوتوراق ائله ميشدي. گون بويو ائوده يالقيز قالب تكجه تلفون لا باغلانتي قورماق مجبوريتينده ايدي. اونو گنديب گورمك و سوروشوب يوخلاماق منه هميشه بير گوره و كيمي قوتسال ايدي. آنجاق اونون واخت سيز گئتمه سى منى اوزون بير فيكيه آپارميشدي. سئويملى ياشيل گؤزلىرى نين سؤنمه سى اينانيلماز ايدي. آما او ايندى ، گؤزلىم اؤنون ده جان سيز اوزانميشدي و بو قدر سس سيزليك اونون ابدي بير يوخويا دالماسيني دئيبردي. ايچين – ايچين آغلايبرديم و گؤز ياشلاريمي توتانمادان بوتون تار – تانيشا تلفون آچيرديم كي اونون سون سفري اوچون ، اؤزلىرى ائوه چاتديرسين لار . اوردا من له تكجه آتام وارايدى ايديق و ايكي ميزده بو اولاي دان شاشقين ، نه دئدى بيميزه قالميشديق .

آتام من دن آرجا تئز ائوه چاتميشدي آما اودا ائوه گيرديك ده من كيمي اونو سوسموش و سمير سيز گورموشدو . ايشين نه اولدوسو ، ايكي ميزى ده فيكره آپارميشدي. آما ايكي ميز ده ياخشى بيليرديك كي بير داها بيز ايله اولماياچاق و او وارليقا ويداع انديب دير. بير ساعات اؤنجه من ايله تلفون

باغلانتيسي قورراق ايسته ميشدي كي صباح مسجد ده توتدوردوغو مراسيم اوچون سنگك ، پير ، ساندويچ و بير پارا شئي لر آلام . اونون آتله آرا سيرا قونشو مسجد ده قادين لار طرفين دن توتولموش قرآن قرائتي نه آپاراديم و صابا حين مجليسي ده اونا حساب ايدي. اونون بئله نكي احسان لاري چوخ اولاردي.

ياس مراسيمي نه قدر اوزون سورسه ده آنجاق بير گون بيتدي آما من هله ده بو واخسيز و تئزراق اولومو سبب سيز بيلميرديم . حتمن كي بير عيئتي وار ايدي و سونرالار ايدي كي بيلديم بو دوشونجه ده حاقلي ايديم . اوزو، اوز آلي ايله اولومونو قاباغا سالميشدي . اوحيات دان بئزيشه رك داها ياشاماق ايسته مه ميشدي. او تانسونو و ها بئله عصب لري نين آراميشي اوچون گون ده نئچه نوبت داوا يئمه لي ايدي كي دئمه بير مدت ايميش اونلاري كسه رك داها يئميري. او حيات دان سينسي ميشدي ، شايد ده اولاد لارين دان ، آتام دان و هر كيمه كي بير گون محبت انديب آمه بيني چكميشدي. او بير گون منه و باشقا اوغول لارينا كي چوخ دؤولت لي و وارلي كارلي ايديلار دئميشدي : " گون ده بير حالا قاليرام ! مني آپارين تبريز تهران داكي دوكتور لارين بيرينه كي بورانين دوكتورلاري فقط باشايرلار آدام اولدوره لر. "

آما كيمسه بو سؤزو اوزونه آلماييب و آيلار ايدي كي بير - بيري ميزين بوينا ساليرديق. دئمك كي اونو دوكتورا آپارماينجا هاممي ميز اونو اونوتموشدوق و اودا اولومونو اوتهر قابا سالديقدا ، ايسته ميشدي بيزه بير سؤزلر دئميش اولما . نيه كي او هئچ واخت بير سؤزو ايكي يول دئمزدي. اونون ايتگي سي آجيان يارا كيمي ، هله ده هر يادوما دوشدوك ده اوره ييمي گؤينه ديرلي و قليم ده آنا ديه رك گؤزليمين ياشي دورماق بيلميري.

بولبول يوواسی

قىرمىزي آجى بي بار لارين توزونو ، اوجونان آغزينا توكولديوو و گوزلرين دن ياش سوزوب هاراي تپه رك ، ديل و دوداغي نين يانيب توتوشماسيني هله اونودماميشدي. هابئله اود اوستونده داغ لانميش بير قاشيقين آينه باسيلماسي و قابار چاليب يارا قويموش دريسيني كوچه ده كي و مدرسه ده اولان يولداش لاريندان هفته لر له گيزلت مه سي اونون اوشاقلق دان ياديندا قالان خاطيره لر ين بير دامجى سي ايدي. هابئله مدرسه يه چاتماق اوچون گنجيشمه سينه گوره و چئشيد لي باهانا لارلا يوخسول لاري آدام يئرینه قويمايان موديرين گيلانار آغاجي نان اونو و باشقالاريني دؤيمه سي ، دوز كيمي بير ياراني آجيشديران آجى ايدي كي ايللر ايدي هله ياديندا دوشدوكجه بدني نين توك لريني آسديرير دي.

اوزامانلار دوققوز باش ايديلار . آتا آناسي و باجى قارداشلاري نان آغاجي كردي سي اولمايان ايكي اوتاق لي كيچيك بير ائوده ياشاير ديلار . اوشاق لارين خوش گونو كوچه بازار دا كئچسه ده ائوه بيغيشجاق ، اوره ك لردن و گوزلردن سئويچ ايله محبت داشيردي. قاپي قونشونون اوشاقلاري نان چؤله باييرا چيخماق اونون او دؤوره ده بؤيوك ديلخوش لوق لاريندان ايدي. قلمه آغاجلاري نين اوستونده قازيلان يازيلاري اوخوماق و هردن ده اوستاليق لا آغاجلارين قابيغيندا چكىلميش اخلاق سيز شكيل لر اونو دوشوندورسه ده قومار بازلارين هاي كوي لري و اونلارين كئفلي - كئفلي اودوب اودوزمالاري و سونرا دوروب ياخالاشاراق آنا باجى يامان لاري ، اونون و يولداش لاري نين آن آي لن جه لي و كئف چكمه لي لحظه لري ايدي. خوروز باز لارا باخماق و ايت بوغوشدورانلاري ايزله مه بين ده باشقا بير لذتي وار ايدي. هردن كوچه ده

تور قوروب واليبال اويناماق و باغلاشاراق آيري كوچه لرین تیم لري ايله فوتبال ياريشمالاري دا آز اولموردي.

آنالارين قولاق لاري دينج اولسون ديهه اوشاقلارينا چوخ باش قوشمازديلار . آنجاق بو آرادا قيزلار دا وارايديلار كي كوچه يه چيخمالاري عاييب سايبيلاراق ، هردن ، بير قونشونون ائوينه بيغيشيپ ايب گئتمك ، خسته كين اويناماق ، توپ عربي ، گيزلن پاچ و يئرده قالان قورد اولسون اويون لاري نان تعطيل لريني و ياي يازين اوزونلو گونلريني آخشام ائديرديلر.

شهر لرينده اوچ سينما اولسادا ، سينمايا گئمه يه پول ايستيردي كي بير پارا اوشاق لار مجبور اودولار دده لري نين جيبيندن پول اوغور لاسينلار و يادا مثلا اونلاري سوت آلماقا يوللاياندا بير آز سوتو آز آيب قالاني نا سو قاتسين لار . البته بو آيري ايش لرین و گيزلينجه سينمايا گئتمه بين بيلين مه سي ن بي بار دادماق و گئجه ني شام سيز ياتماق حتمي ايدي . داملاردا هله آتن اولمايب تلويزيونون ائولرده يئري اولمايان گونلرده سينما لاردا ايينه سالماقا يئر اولمازدي . آدامي هردن سينمايا گئتمك دن او قدر قورخودارديلار كي قارانليق سالونا گيرديك ده گمريني بير داها لازم اولمادان برك باغلايب يان يوره سينه ديقت ائده ردي .

ساويشان عؤمرون دن بئينين ده قالميش و اونو تك قويمايان بو صميمي خاطيره لر له ياشاماق لا ، بير گون هوس ائندي چوله چيخماغينان آرجادا اولسا حؤوصله سي آچيلا . " قودوق بوغان " چايي گور هاگور آخيب داشيردي و ليل لي سولارين گتيردي يي ياستيق يورقانلار و باشقا ائو آشيالاري گوجلو بير سئلين فلاكتيني آنلاديردي . چاين كناريندا صفالي بير يئر سئچيب دينجه لر كن گوزو اوجا بير قلمه يه ساتاشدي كي بير بولبول اونون بوداق لاريندا يووا قوروب شن نغمه لرله طبيعتي روحلانديردي . چاي ، جوشغون لوغو و داشقين ليقي لا اونو بولوغ دؤوره سينه گؤتوروب بير تيراكتور لا " آغ چاي " دان كئچدي يي ياز گونلري نين بيرين يادينا سaldi .

كندلي بير دوستونا قوناق گنديب آرازا يول دؤين او چاي دان باليق توتما
 گونلري و ايلك دفعه اولاراق كند ياشاميني تجربه ائتمك و يولداشي نين يالان
 دان دوغوردان تعريف له دي يي جينسل ايليشگي لري ائشيتمك خوشونا
 گلسه ده شهَره قايتديقا بوسبوتون ديشيلميشدي و بير پارا تجربه لري و
 حيس لري گرچك حالدا ياشاماق ايستيردي. بو اوزدن ايسه ايسته ر ايسته
 مز بير گون " گوللو بولاغ " طرفينه يولا دوشوب دره نين تركينده كي كولوخ
 لاردا دولاشان فاحيشه لرين بيرين نظرده آليب چوخورا يئندي. آنجاق اونو و
 اوزونو چيپلاق حالدا گوردوك ده بوتون دويغولاري ايضطيرابا چئوريليب تئز گئني
 نيب قاجدي و سيرا داكي لار اونا گولوب " گنت بالا هله آغزيندان سوت ايبي
 گلير " دئمك ايله او دالا باخمادان يئين ليك له يوققوشا ديرماشيب " دباغ
 خانا " اوستون دن گئندي مجسمه يه ساري كي اوردا چمن لر اوستون ده
 اوزاناراق بو به باشارتديغين و تانيش اولماديقي بير هيچانين نه اولدوسونا
 فيكير له شه. سونرا سرو آغاجينا دايايب " شاه " ين مجسمه سينه
 باخاركن ، اونودا گوله رك گوردو . آجيغيندان شاهي داشا توتوب گؤتورلن سه
 ده پاسيبان لار اونو " قوشا باغلا ر " ا جان قووالاسالاردا توتانماديلار . هاننان
 گئژدن قايداركن بوتون جينسل دويغولاريني بير آن ايچره ايتير مه سي بيله
 سينه غريب گلدي. قودوق بوغان چايي نين " بوغما " آدلي بير بالاجا گولو
 وارايدى كي پالتارلارين سويونوب تونوكه قاتينا اورا بير شيرجه ووردي.
 گونشين ايستي سيله جانيني قوروداركن گئني نيب ائوه يئتيره نه جك اذان
 دئيليردي. گئجه ني چوخ دوشونسه ده سينميش غورورونو جوبران ائتمك
 ايستيردي. اوزونو ايشات ائله مك و كيشي لي بيني بير داها يوخلاماق اونا آن
 بؤيوك بير آرزو كيمي ايدى. بونا گوره ده صباحي يئنه دره يه يئنيب همان
 قادين لا بير داها گوروشمك ايسته دي. اوزون دن هئچ اولما سا اون بئش
 ياش بؤيوك اولان " گؤزل " آدلي او قادين پولونو اول ده آليب بيله سينه گوله
 رك " تكجه اون دقيقه واختين وار " دئدي.

آما او بو دفعه ، كيشي لي بيني بئش دقيقه چكمه دن ثابت ائديب غورولا دره ني ساللانا - ساللانا يوخاري چيخدي. اونو گۆره نلر " طرف نه جور ايدي " ديه رك بيله سینه آنلاتديلار كي باشينا ايكي تومن بؤرك كئچيب دي.

دولغون گۆزلري نن ديشيلمش يوللاردان كئچيب قودوق بوغانا چاتينجا بوتون باغ باغا تين خيابانلارا و ائولره چئوريلمه سي اونو اوزه ركن كئچميش دن قالميش گۆزونه دين تكجه آشينا ، بير اؤزو ايدي و بير ده گۆي اوزه ري نين داغيناق بولوتلاري. بو گونو آخشام ائله مك ، بيله سینه آن قورخولو كابوس ايدي و بو گونه جان هئچ واخت گۆيلو چكدي يي كيمي ياشام ايذني اولما ماسي و آل قولون باغلایان گورونمز زنجير لر له هم مه شه اؤزونو توتوقلو حيس ائتمه سي، اوندا بير قوش كيمي ياشاما ق نيسگيلي ياراتميشدي.

آرزو ائديردي بير بولبول ساياقي سئحيرلي نغمه لري له بوداق دان بوداقا قونوب يورولدوقدا ايسه يوواسيندا دينجه لركن روزي سي ديم دي بينده آزاد بير حيات سورمه بين داديني چيخاردايدي. كيمين يانيندا نه جور دانيشماق قايغي سي و چوخ سؤزلري ديله گتير مه مك ايجباري ، اونو گئرك و اريكينا غريبه ائديب هم مه شه اؤزون يالانلار و يانليش كلمه لر و قيليق لار داليندا گيزلت مه لي اولموشدي. بولبول يوواسي يوكسك لرده گۆزه ديب ، ديق قه تيني چكسه ده آزجا سونرا سويا باخيب بوش بير بئشي بين دالغالار لا پنجه لش دي بين گوردو . بئشيك چايين كناريندا كوتوك لره و كول لارا ايليشيب سويون آخارينان گنده نمه بينجه بير آن اولورسا آناسي نين لايللا لاري يادينا دوشدي كي دمير بير بئشي يي بير قالاركن قوش يوخولو كۆريه لري ياتيرتماق ايسته ردي و اونوتماميشدي كي آناسي بير گون دئي :

" بولاي لايي سنه دئسه يديم ايندي سن چوخ دان ايدي يوخويا گنتميشدين "

بولبول يوواسيني ياخين دان گورمك اوچون ، نه قدر چاليشسادا ، آغاچا چيخانماييب زويولتونن يئره ديمه سي چوخ چكميردي. قاش قاراليب گونون

اوزامان شهَرده تکجه بير راديو وارايدى کي اونودا بعضي واختلار بير مئيداندا ايشه ساليب جماعت مملکت ده و دونيادا اوز وئره ن حاديته لري ائشيده رکن نه تهر دانيشما لارينى و کيم لري نن دوست اولوب اولماديق لاري حاققیندا قرار وئره ردیلر .

سحره جان بؤيرو اوستونده ياتاق دا ائشين سه ده صوبح اولجاق يئنه بيله سيني قورخو گؤتوروردو . ايشيق ليق اونو او قَدَر قورخودوردو کي حتتا معلم چي ليک وظيفه سي داشي يان گونلر ده هئچ واخت " ايشيق " کلمه سي ديلينه گتير مه ميشدي . نيه کي هر ايشقين آردیندا اولان قارانليق لار او نو دهشته و وحشته ساليردي .

توز باسميش کيتابلارينا گؤزتيکه رک " علويه خانم " کيتابي ، آناسي نين آدينى خاطرلاداراق اونواوره ک دن آغلادتى . او قَدَر آغلادتى کي بير زامان گوردو گون لاپ چيتداييب دير . تئز تئلفون آچيب بير يوک داشي يان وانت ايسته رکن حَيَط ده کي دؤرد مئتير ليک نرديوانى ماشينين دالينا قويوب دئدى سور " قوتور " يولونا . قودوق بوغان چايينا چاتينجا سوروجونون حاققيني اؤده ييب دونن کي آغاجين يانيندا ، ماشيني ساخلاتديريب نرديوانى يئنديردي . سونرا بير آزجا اونو چکيشديريب گؤزدن ايته رکن نرديوانى دايايى قَلْمَه آغاجينا . نرديوان آزجا لاه شَح اولوب تيتره ييب دَبَشَسَه ده اؤزونه آلمادي و يوخاري چيخديقدا اوره يي چيرپينان آما قويوب قاچمايان بير بولبول گوردو کي يوواسين دا اوتوروب تزه يومورتادان چيخميش بالاسيني قوروماغا چاليشيردي . اونون بو محبتي نه و قورخماز ايراده سینه حئيران قالاراق غوربت ده ياشايان بالالارينى يادا ساليب دويونجا آغلادي . او کي آرزو ائتميشدي ائوي نين دِکور لو کومودونا بير بولبول يوواسي قويماق لا ، حياتيني عاطيفه عطري له دولدورا بيردن بيره بو ايش دن واز کئچيب نرديوان پئرته رک اونودا کلّه ماغاللاق يئره ووردى .

آهولار و ياهولار / عليرضا ذيق

گۆزلي قارالمادان و چاپلميش باشي نين قاني هله بوسبوتون قورومادان ،
سولغون ياناقلاري له گولومسه ركن قليبندن كئچدي كي داها كيمسه دئمه
يه جك " ياشار كيشي " ني قودوق بوغان بوغدي. اولومو حيس ائديب
ووجودي آسمه يه دوشه ركن گۆزو چايين كناريندا كي دالغين بئشي يه
دوشوب بولبولون حزين نغمه لري له آغزين دان قيرمیزی بي بارلار پوسكوروب
آه دئمه دن جان وئردی.
نردیوانی دا آکینچی لر چایین اوزه رینه قویوب سینیب داغیلانجان اوتای
بوتای آراسیندا کۆریو ائدی لر.

85/2/30- خوي

آنادیلى

دیل سیز آغیز سیز بیری دئیل دی. چوخ دا دیلی ایدی. بولبول گول دن آیرلا
 ن کیمی اودا ائل دن آیری ایدی . اوره گینده نه شنلیک واریدی نه ده
 قولاغیندا بیر ساز سسی. اؤز وطنینده یاشا سادا اؤگئی دوغمالیق کیمی
 بیر دوغو دویوردی. بوینوبوکوک بیر غریب کی دیلی قیسا اولسادا هله ده
 دیلی نن اوره گی بیر ایدی . جانان شیرین گول بالا سینی قیچی اوسته
 قویوب بیر قالارکن دیل اوجو اونو اوخشاییر دی: " بالاما جان دئمیشه م ،
 آغلاما جان دئمی شه م . بالام دیل آچان گونه ، قوزو قوریان دئمی شه م."
 بو نغمه لر له جوشوب داشسا دا طبیعت قوینوندا بوی آتیب دیر چه لن
 گونلری یادینا دوشوردی و دیزه چیخان لاله لر ایچره ، قیز گلین لر له آل آل له
 وئرب " یولوم دا دورما اوغلان . منه هر دن سؤز آتیب اؤزونو یورما اوغلان !"
 دئییه رک دیل لردن دوشمه یه ن ماهنی لاری خاطر لاییردی. داها او سؤز
 قوشان دیلی ، دیلیم دیلیم اولما سا دا دیندیر مه بینجه دینمه یه دیلی
 گلمیردی. لال اولما سادا سانکی چوخدان ایدی دیلی آلیشیب یانمیش دی.
 اوخویوب یازما قی آنا دیل ده اؤیره نمه دیگی اوچون ، کؤنلون دن چاغلايان
 یوزلرجه نغمه جالانیب دوداقینا آخما دان ، آغ گؤیر چین لرین گوج له تیکانلی
 سیم لره دئییب دینمه دن جان وئرمک لری کیمی ، بوتون هیچقیرتی لاری
 تکجه بیر آها چئوریلیردی. آجیدان بیر آه کی هارای اولمادان ، یاش اولوب
 گؤزلر دن و قان اولوب سینه لر دن آخیردی. بونا گؤره ده اؤیره نمیشدی کی
 باشینی ساخلاماقا دیلینی ساخلا ما لیدی و گرک دی کی گاهدان ، دیل ده
 بیر شئی دئییب اوره ک ده باشقاسینی توتا .
 دونن آما قونشوسو ، اونون بوتون روبالارین پوزاراق دونیا سینی باشینا
 بیخمیشدی. او " قورخما دالی قالماز " دئییه اونو ، جان جیگه ری اولان

اوشاقينان آنا ديل ده دانيشما قينا خاطر شماتت ائتميشدى . او اولكه نين رسمى ديليجه اوشاقلارين ديل آچيب بؤيو مه سين ايسته ركن بودا ايكي ديللى قالاراق نه ديهه جه گينه توموشدى. آنجاق ديلينه تكجه بير سؤز گلميشدى اودا بوكى " اؤز ديليم دى شيرين ديليم دى". كيم نه دئير سه دئسين اوگر ك ايدى كى بو گون دن دينمز ليگيني قوروباردى. داش لار ديله گلسه ده اودينه مه لى ايدى. آناسى نين دا آما بو سؤزونو اونودانميردى كى هئى ديهه ردى : " دئيم دينمه آى ديليم . دئدى دينمز ايديم ، ديندريدلر ديندويمن ! "

قوش يوخولو جنيران بالاسينى ياتا قينا قويدوقدا ، پَنجَرَه يه سارى گنديب ديشارى يا باخاركن ، گؤز ايشله ديكجه گؤيه ايشله ين دام داش لار گوردو . بير داها دا گؤى اوزه رينى آختاردى و بو آختاريش دا توتقون لوق گؤرسه ده تكجه بير قوش دا گؤره نمه دى. قوشلارى دوشوندو و باغ باغاتى و ديليندن دوشمه ين سئويملى نغمه لرى اوخودوقجا قوشلارين دا ديله گلمه سيني .چمن لرى گزه رك عطيرلى گول لرين درمه سيني خاطرلادى و هر قوشون اؤزونه عاييد شيرين – شيرين چه چهينى .هم ده هر قوشون آزادليق لا اؤز نغمه سى نن جوشما سيني . آما نندسه اينسانلار چوخ يئرده ، ديل آچيب ديله گلمه دن ، ديل لرى باغلى و قلم لرى سيني اولورو مکتب سيز كيتاب ياشاما قا مجبور قاليرلار . ياد ديل لرده يازيب پوزماق اونلارين تكجه شانسى اولار راق اوزگون لوک ده كؤنول لرينى اوزور . نيهه كى ديل اوره گين آچارى اولسادا، هر ديل له هر قيغىلى آچماق اولماز . ديل آت دن دير و هايانا دؤنده رسن دؤنر آما آدم كى فقط آت دئيبيل سوموك دئيبيل بلكه هم روح دور هم دوغو و هم ده لاپ چوخ ، سئوگى ايله عاطيفه .

او آينى ياناقدى كى قوشا خالينا آپاريب بارماق دا كى قيزيل اوزوگه باخاركن " نه شيرين دير يارين جاني " دئير و سئوگىلى سى نين شيرين ديل لرينى خاطرلاياراق نازلانا – نازلانا كؤرپه مارالينى قوجاقينا آير . بوتون داغلار چيچه

گى نين قوخوسو جانينا ايشله ركن اونو اؤپورى و اونا هئچ ده اولما سا بير قوش قَدَر سعادت آرزولايير .

گله جه گى خيالىندا قوراراق اونون دوغما ديل ده ديل آچماسيني گؤرورى و حيات بختى نين ايگيدى ، سئويملى يارى نين آياق سس لريني دويور كى سارسيلماس ايراده ايله ، آمه گيندن و تلا شيندان قازانديقى حلال چؤره ك له قاپى يا ياخينلاشير .

هاوا توتقون اولسادا ، كؤنلو هله آچيق ايدى و اونون صاف ليغيني توزلار دومانلار هله بولانديرما ميشدى . فيكر ائديردى كى ديل ايله زور ايله اولماز و هامى ديل بير اولور سا ، هاراي لارى گؤي دآن تيكينتى لر دن ده يوكسك اولار . او قَدَر يوكسك كى اوزاق دا كى قوشلار دا هاى لارينا هاى وئره ر لر ونغمه لرى ، ديبار – ديبار لاله اولوب يئر اوزونو بزه يَر لر. او داها قونشوسونو يوخ ، كؤنلون ده كى فرمانى دينله ييردى و سئوگيلى سى ، ائوبن قاپى سيني آچاراق كؤلگه سى گول اولوب ، گول اوستونه گول دوشور .

خوى – 85/12/22

عاشيق ما هني سي

چوخ كئچميش لرده كي هله اينسانلار موسيقي نين نه اولدوسونو بيلميرديلر، دلي قانلي بير گنج اوغلان ياشايردي كي بير گون كؤنلونده، سئودىگي گؤزل بير قيزين قارا گؤزلىنده كي پاريلتي ني دويوب دوشونجه سينه بئله نكي بير آنلاشيلماز سورغو اياق قويور: "ندن ديركي سئوگيلي لر آيريليق دان يانديرجي آجي حيس لره دالاركن اوره ك لري آليشيب يانير آما سؤندورمه يه ويصال دان باشقا بير مرهم تاپيلماير؟"

درين دويغولار و دوشونجه لر بو سو آل اوزره حياتيني قارالداركن بير آن گؤزلىني گؤيه تيكيب يوزلرجه اولدوزون آي ايشيقيندا پارلاماسي، اونلارين آليشان اوره ك لري نين مشعل كييمي يانديق لاري اونو كدرلن ديريب داها بير سورغو فيكرينه گلير: "من كي ايستك لي سئويملي ياريمي گورمه بينجه اوره ييم بير كؤز اولوب آز قالير كوله دؤنه، نندن دير كي اولدوزلار بو قدر يالنيزليق چكيب ويصلا قوشمادان يانا - يانا سايريشيب ايشيق ساچيرلار اؤزوده كوله دؤنمورلر؟ بو ايش ده حتماً بير سير واردير كي اولدوزلار عشق اودوندان يانسالاردا سؤنمه دن ازل دن ايندي يه جان دايانيبلار!"

گنج اوغلان اؤزونو اولدوزلاردان خوشبخت بيليب دئدي: "سئوگيليمه چاتاركن اوره يي مين اودو سؤنوب يانقلي كؤنلومه بير سرين سوسپيله جك. آما اولدوزلار دونيا بويو عشقي ياشاييب آلاولار ايچره يانمالي و آيريليقين چكيلمز آجي سينا دؤزمه لي ديلر."

گنج اوغلان سحر اولدوقدا سئوگيلي سينه عشقندن و صويحه جان نه لره دوشوندويوندن سؤز آچدي و ساچي بورما قارا گؤز قيز دئدي: "من ده سن كييمي بير گئجه كئچيريب و مني سئويرسن سه گرک دير بو سير آچيب بوتون محبت له آليشان قلب لره تحفه وئره سن! آما دونن گئجه من آين پارلاق ايشيغيندان ذوقا گلن قوش لارين نغمه سيله يوخويا گئتدي ييمه گوره حتماً كي بو نغمه لرده گيزله نن كور بير دويون واردير. منجه اولدوزلار بو آجي

ايله آليش سالاردا اونلاري آياقدا ساخلايان طبيعت ده كي نغمه لرديلر. سن اووا چيخيب نغمه لري اوولاماق ايچون بير يول تايمالي سان!"

او، دلي قالي گنج ايگيت ائهرته سي گونو بير باغا گنديب قوشلارين نغمه سيني اوولاماق ايسته دي. آما نغمه لر او قدر سئحيرلي ايديلر كي گوزه گورونمه دن چاغلايب آخيرديلار و اوولاماق لاري مومكون اولموردي. آما سئوگي سينه وئردىگي سؤزو بير تهر يئرینه يئيرمك ايچون سونكي گون گونش هله داغلار آرديندان بويلانيب دونيايا نورجالامادان اول، يئددي گون لوک آذوقه، چئشيدلي تورلار و کمانی ايچون يوزلر اوخ گؤتوروب گوللو چيچك لي گؤزل بير باغا گئندي. باغا چاتديقدا او قدر يورقون ايدي كي آتي نين يهريني آچيب باشي آلتينا قويوب گوللو بوداقلی پيتراق بير قيزيل گولون كؤلگه سينه اوزانيب دينجه لمك ايسته دي. قوشلارين اوچوشونا داليب اونلارين چئشيدلي و سئويملي نغمه لرینه قولاق آسديقجا اوره گينده بير سرين ليك حيس ائديب شيرين يوخويا گئندي. گؤزلريني آچديقدا بولبول لرین يئل دن يئين اوچوب سئوديك لري گوللره قونماسيني گوره رکن. اونلارين اورك لریندن آخان قان اونو شاشديريب گؤز ياشلارينی توتا بيلمه دي.

باخديقدا گوردو بولبول لر ائله اوره گه ياتيم نغمه لرله گوللره ساري اوچورلار كي تيكانلي بوداق لاردان هئچ قورخمادان كؤكس لري تيكان لارا تانقي لیب بير آه چکمه دن جان وئريلر. آما يئنه باشقا بولبول لر اونلارين يئرینی توتوب بو سئوگي اوغروندا كي نغمه لر و جان آتیش لاري بيتمك بيلميرلر.

بئله ليك له يئددي گئجه - گوندوز او باغدا قالير و آنلايركي نغمه لري اوولاماق نه اوخ ايشي دير و نه تور ايشي. آنجاق بو مودت ده گوروب تانيدقي هر بير وارليقي اوره ك تئل لري ايله دويارکن اونلارداكي گيزلي نغمه لري جان ائوينه قوناق ائديب آما نه قدر چاليشسادا، ائشيتديگي مين لر نغمه دن بيريني زمزمه ائده نمه دي.

كور پئشمان سئوگيلى سى نىن يانينا قايدىب اونون باخيش لارينا دالاركن دئدي: "من نه تكجه طبيعت ده بلكه گئجه نىن سوكتوندا ايسه چوخلى نغمه لر دويوب قوشلارتك بوغازيمين تئل لرىندن آسپلسام دا تكجه بىر نغمه ده اوره بيمدن جوشمادي! بونا گوره گل بو سئودادان واز كئچىب بىر سقفين التيندا ياشاماقلا، اوره بيميزده كي عشق اودونو ياشاداركن اونون يانديريجي آلاويني سئوندوره ك و دونيادا گوردويوموز باشقا سئوگيلى لر تك قوشا قارى يىب حيات يولوموزو بىرگه دوام ائدهك."

گول اوزلو آل ياناق سئوگيلىسى گولومسه ركن گوردويو بىر رۇيادان سؤز آچىب قارا اوزون ساچلارىندان يئددى تئل آيىرىب اونا هديه ائتمك له دئدي: "بو تئل لري باغرينا باسىب دورنالارين اوچوشو ايله آغري داغينا يولا دوشوب اوردا كؤكي ريشه سى گؤي لره يوكسه لن بىر آغاج آختارمالي سان. دونيادا هر نه نغمه وارسا او آغاجين كؤنلون دن قويوب عطير كيمي كايناتي و اوره ك لري بورويوب دور. آنجاق بوراجان هئچ بىر اينسان، محبت دالغالاريله اونون چاغلان نغمه لرينه لايىق اولماينجا، تانري نىن اينسانلارا او آغاجدان بىر هديه سى اولمايىب دير! سئوگي دولو كؤنول له او تحفه ني اوولايىب قايتماغينا ايناناركن، يولونو يئنه گؤزله يه جه يم."

گنج عاشيق، سئوگيلى جانانى نىن تئل لريني قوتسال بىر امانت كيمي اؤزو ايله داشي ياركن، آيلار بويو دورنالار آرديجا يول دويوب آغري داغينا چاتاركن، آغري دان و يورقون لوق دان آز قالا حياتيني ايتيرسه ده سینه لرىندن قان فيشقيران بولبول لري يادا ساليب اؤزونه گوج وئردى. آغري داغيني آلت ويريب اوست چىخاركن، اونون زيروه سينده بولورلار تك آخان پارلاق بىر شلاله گوردو. جان آتيب قايلارا ديرماشاركن شلاله نىن آخديقي اوجاليقا چىخدى. اورا چىخديقدا يوزلرجه چاغلان دوم دورو بولاغ گوردو و سئوگيلى سى نىن دئديگي كيمي، گؤي لرده گؤي قورشاعى تك ريشه سالان آغاجى. دينجين آليب اؤزونو تاپاركن تانري نىن عظمت لي وارليقي نا و اونون معجزه لرله دولو

يارانيشينا حيران قاليب، باغرينداكي قارا تئل لري او آغاجين مين لر تئله
 آيريلان و يوزلر رنگه چالانبير جيلينه آسيب گؤزلري ايشيقدان ائله قاماشدي
 كي حيس ائتدي درين بير يوخونا گئتمه لي دي. باشيني يئر آتيب ياتاركن،
 رؤياسيندا آي دان يونولموش بولور قانادلي بير ملك گوردوكي اونا ساري
 گلدي و نورلار ايچره گيزله نن بير هديه گتيردي. تحفه ني آلاركن گوردو ايندي
 يه جان هئج گورمه ديگي بير زاد ديركي اونون وارليقي كؤكي گؤي لره
 يوكسه لن آغاجدان دوغورلاركن سئوگيلي سي نين پارلاق تئل لريله بزه نيب
 دير.

أل لريني تئل لره وورماقلا مين لر نغمه نين جوشدوغو بير آن چكمه دي.
 شاشقين حالدا بو نغمه لردن لذت دوباركن، اييك ساچلي او ملك گولوب
 دئدي: "تاري اينسانلارا سونسوز هديه وئرسه ده، بو تحفه ني اوره ك ده
 پاك سئوگي بسله ين عاشيق لرين حورمتي ايچون آداملارا ايتحاف ائدير.
 اينسانلار دردلري، كدرلري، يالنيزليق لاري و عشق آلولارين اوندوماق
 خاطر، بونون نغمه لري له آراميش تاپيب لذت لي يئني دوغولارلا حياتين
 آغير يوكونو، يونگول لت مه يه چاليشاجاق لار."
 گنج اوغلان ملك دن بو تحفه نين آديني سوروشاركن دئدي: "بونا هر ائل اوبا
 اؤز ديلينده بير آد وئرسه ده اونون گرچك آدي "ساز" دير كي اؤز وارليقي له
 اينسانلارين دانيشيق خزينه سيئه يئني آنلاملارلا ايكي كلمه داها آرتيراجاق.
 اودا "عاشيق" و "ماهني" دير."

بو ساري سيئه نه آليب درين ايلهاملار كؤنلنو ايشيق لانديراركن ائله سؤزلر
 و نغمه لر اوره بيندن و سازدا اوينايان بارماق لاريندان چاغلاياجاق كي هامى
 اينسانلاري واله و حيران ائده جك.

سنين عشقي نين صافليغي و ياشارليقي ايچون سنه و سندن سونراكي
 ساز چالانلارا "عاشيق" و سئوگيلي نين آدي ماهني اولدوغونا خاطر، ديلدن
 دوداق دان قوپان سئحيرلي و شعيرلي نغمه لره "ماهني" دئييله جك دير."

آهولار و ياهولار / عليرضا ذيق

گنج عاشيق جادولار قدر اينانيلماز اولان بو رۇبادان آييلاركن، باشي اوستونده
داها كوكي گوي لره اوجالان آغاجي يوخ بلکه او آي تكين ملكين هديه ائتي
بي ساري گوردو.

دلي قانلي گنج اوغلان يولا دوشوب يوردونا دونه ركن، ساري ايله و ماهني
لاري ايله ائل اوبايا شن لي نغمه لر ايتحاف ائدير و سئوگيليسي، بير ملك
کيمي اوناساري قاناد آچارکن اونا «عاشيق» دئييب باغرينا آير.

ايكي سئوگيلي بير - بيرلرينه قاوووشارکن اونلارين عشقي ايله دونيادا
ماهني ايله ساز چئشيدلي آدلارلا حيات تاپدي و شن ليک بير نسيم تک اوره
ك لره كوچوب اينسانلارين دويغولاري ايله سايسيز - حساب سيز موسيقي
هاواسي، هاواني دالغالانديري و بئله ليک له سئوگي دولو يانيقلي و دردي
اوره ك لره مرهم اولوب نسيل دن نسيله سئل تک جوشوب آخدي.

آي اوشاقلار صمد عمى كلمه دى

قالخان لا قيلنجى ا ولما سايدى دا، كور اوغلو تك بوغلارينى ائشمه سه
 يدى ده، قارا بوغو واوجا بوى بوخونو ايله، ائشيتدى ييميز هر بير ناغيلين
 قهرمانى كيمى ايدى. گاهدان اونو شاه اسماعيل تك عرب زنگى نين
 قاباغيندا گوروردوك گاهدان دا عصيان ائديب " هجر " خانيمى بوزآت بئلينده
 اوجا داغلارا قاچيردان، قوچاقلار قوچاقى نبى ايدى. هر دن ده بابك ايدى بيزلر
 ايسه دؤبوشجول دلى لرى. توپ اوينا ييب بيخيلار كن هئچ ياراسينى
 باغلامازدى و قان آخمايا گوز اوجونان باخمادان ياراسينا دوز سپه ن مليك
 محمد ين لاپ اوزوايدى. دئيه ردى: « وئردى يى سوزو توتوب بير تك قيزيل
 آلما اوچون گئجه نى آييق قاليب سحره جان ياتمايان مليك محمدى هئچ
 واخت اونودمايين. « بيزلر اونا آغا معلم يوخ صمد عمى دئيه ر ديك . اونون
 كيتاب دولو چانتاسى و محبت دولو اوره يى له گولر اوزو ، سئحير لى بير
 دنيا كيمى ايدى.

كبلاسا گيرب چانتانى آچديقدا، سانكى نور سپى لردى و خيال دونياميز
 مين رنگ ايله بويناردى. ائله بير حيات گوره ر ديك كى اوردا، مين دوست
 آداما آزايدي و دوشمه نين تكجه بيرى، چوخدان چوخ. باغچا لار دا ساز وار
 ايدى گوزل لرده ناز. قيز لار تئلى هورمه ايدى اى بيت لر بيله گى
 سينماز. بيردن گوره ر ديك گئجه ايله گوندوز قاريشدى و آى اولدوز گوى دن
 ائنه رك ، گوى قورشاق لارى بيزه كوف اولوب گونشه دوغرو بوپلا نيريق.
 بيز كند ده ياشاساق داصمد عمى بيزه شهر دن ده سوز آچاردى. او بيزه ناز
 نازى بوپوين و اوزلريندن باشقا كيمسه نى به ين مه ين بير پارا وارلى دوولتى
 لردن دئسه ده لب لى ساتان "لطيف " دن دانيشيب باشماقى
 اولمادان، اوتانماسين دئيه او قارا رنگ ايله آياقلارينى بوپايان گونلردن سوز

آچاردی و بیر توکانین ویتربیننده ، گوروب سئودینگی وحسرتله باخیب
 آلانمادیقی توفنگ دن دئییه ردی.

صمدعی هامی یا عرضه یازیب شیکایت لرینی پاسگا ها گؤتور سه لر ده ،
 اؤزو ودوستلاری نین ائوینه اوغرو دوشوب وار یوخ لا رینا سیریک چکیلر رک
 ،هئچ ده شیکایت گئتمه دی. تکجه ایش کی گؤردو یولداشلاری، اونون
 اودونا یانماسین دئییه یورقان دؤشه بین آپاردی " جلیل عمی " نین قفه
 سینه.دئییردی: «جماعتی نن اوتوروب دورماقین کئفینه کئف چیخماز.گئجه
 لری یاتما قا دا چوخ عادتیم یوخ دور.بیر ایکی سات هوشلا نارا ق قالانینی
 ائله یازیب پوزماق دایام.. گوندوز لرده کی گونوم مدرسه ده کئچیر.»

صمد عمی نین سون ناغیلی بیزه " بالاجا قارا بالیق " ایدی کی دئییردی
 :«یای اؤتوب مدرسه لر آچیلدیقا،بیر قوجاق دولو کیتاب لا سیزه قونا غام."
 بالاجا قارا بالیق " تهراندا چاپ اولماق همین ، قاییدا جا غام و هامیزا او کیتاب
 دان وئره جه یم.» آما صمد عمی هئچ واخت گلمه دی.منیم اکی بیم
 شفتالی آغاجی نی دا او هئچ گورمه دی.یا دیمدا دیر کی گوردوم بیر گون
 یاشار آغلابیر و اولدوز قیوریم قیوریم تئل لرینی یولوب اوزونه تۆکه رک
 هیچقیر تی سسی گویه قالخیر.صمد عمی نی بیری بوغموشدو. آدینا آراز
 دئییردیلر. آما آراز اونو هئچ واخت بوغانمازدی. اوقدر ده ال سیز آیاقسیر
 دئیلر دی. او کی طو فا نلی گئجه لرده، "ستار خان" دان دئییه رک ،ای بیت لر
 له چیگین به چیگینه آت چاپپ دوشمن لره اود قیسدیراردی نئجه اولاردی
 کی گونون گون اورتا واختی اونا گوجو چاتسین.حتما آراز تک دئییلیمیش،
 اولسادا دوست اوموش دالدان وورموش اوموش.آما پولاد ین دده سی
 دئی:«آرازین ایشی دئیلر. یای دا قوراللیق دان سویو دیزه چاتمایان بیر
 چای مگر سئل دی کی آدم بوغسون.» من کی آرازی بیر آدم سانیردیم
 آنلادیم کی خزره آخان بیر چای آدی ایمیش و صمد عمی او طرف لره دوست
 قیلیغینا گیره ن بیری ایله گزمه یه گئتمیش ایمیش.

قارقالار گۆي اوزه ريني آلميشديلارو بيز لرکي اونون شاگيرد لري ايدیک ، گۆز
 تیکميشديک صمد عمی نين يانا ر قلبی له ايشيق لانا چيراغ سيز و
 سوواق لی بير کيلاسسا. گۆز لريميز حوزون لو ایدی و " بالاجا قارا باليق "ی
 دوشونوردوک کی صمد عمی دئميشدی : « مين بير دالغا وبلا يا راست
 گلسه ده اونون سون منزلی يئنه دنيز دير.» هله اونون جانسيز پيکرينی
 تبريزه گتيريب چيخارتما سالا دا کنديميز " آخیر جان " ين مين جانا ده ين
 اينسا نلاری ، باشقا يئر لرين ای بيت لری له قول قولاً و تريب يولا
 چيخديلار. گلن لر دئدير سانکی محشر گونو ایدی. خلقين ايزدحاميندان
 دبشمک اولموردی. کدر له غضب ، هامی گۆزلر ده يووا سالميشدی. يای
 اولسايدی دا دئيرديرلر شاختا بوران ، سانکی بوتون گولوش لری دوندار
 ميشدی.

او ايلي باغلارا خزان گلدی ده آما صمد عمی هئچ گلمه دی . بير گون آما
 اوسکو " دن بيري گلدی. خانيم معلم ایدی . آدی " مرضيه " . صمد عمی نين
 چانتاسی الينده ایدی. دولو ایدی کيتاب ايله. اؤزوده کيتابين آدی " بالاجا قارا
 باليق. " مرضيه خانيم کيتا بلاری بيزه هديه ائده رک بو باياتی نی اوخودو:
 «عزيم باغدا دارا / آج زولفونو باغدا دارا/ بولبلو گولدن اؤتور / چکدير باغدا
 دارا.» سونرا دا " ياشار " لا " اولدوز " ون ايشاره سی له هامی ميز سس
 سسه و تريب هله ده اونود ماديغيم بو ماهنی ، قوش ا ولوب کيلاسدا قاناد
 آجدي :

با هارين او اوزون گونلری نولدو؟
 " اولدوز " ون گۆزلری ياشيله دولدو
 نيه باغچا لارين گوللري سولدو؟
 داها آراز اوسته ن گمی گلمه دی
 آی اوشاقلار صمد عمی گلمه دی...

آهولار و ياهولار

بیر گه ياشاماق و ایل لر بویو باش بیر یاستیغا قویوب آجی لاری شیرین لری
بیر لیک ده پایلاشماق ، آیریلیقی دوشونمه مک قَدَر اونا گوج وئر سه ده یئنه
ده کؤنلون دن کئچن بیر دویغو و تصمیمی حیات یولداشین دان گیزلت مه یی
باجارا بیلمه دی.

بو جوشغون عاطیغی دویغو و ایسته ک ، وارلیقینی ائله عطر ایله بوروبوردی
کی بیر گون اوره ک سیررینی اونا دئمه یه مجبور قالدی و دئدی :
" یئددی ایل دؤزسه ک ده بیر اوشاق صاحابی اولمانمادیق . عؤمور گئدیر و
آزجادا گئجیشسه ، هئچ بیریمیزده اوشاق بؤیوتمه یه هوس قالماياجاق
دی!"

قادینین رنگی آتارکن تئزراق دئدی :
" من کی سنه لاپ اول دن دئمیشه م کیمسه سیز بیر به ک گتیریب بؤیود
مک له ، ائوی میزه نور ساچیب حیاتی میزی شیرین له ده بیل لیک . آما
ندنسه سن هئچ واخت بو ایشه راضی اولمادان ، بو آجی یی منه سؤیله مه
سن ده ، سنین کؤنلون دن کئچن لری دوشونه رک ، من ده یانیب یاخیلیرام
".

کیشی دئدی :
" به یه منیم کؤنلوم دن کئچن لر ندیر کی من دئمه دن سن بیلیر سن ؟ "
قادین باشینی آشاغی سالاراق دئدی :
" کسین لیک له بیر اولاد صاحیبی اولماق . دئدیم آیریلماق و کوسدون . من
ده سوسدوم و دینمه دیم . چؤله آتیلیمیش و یا زیندانلاردا دوغولان بَلک لی
اوشاق لاردان سؤز آچدیم . اوندا دا سن سوسدون و دینمه دین . دوشونجه
نی منه سؤیله مک دن چکینمه ! قرارینی آچیق لا تا من ده قرا را گلیم !"

كيشي اوتاناراق حيات يولداشي نين گؤزلرينه باخمادان آزجا دوروخدي ،
 تومدي و گؤزلري ياشار كن ، قوصه لي بير سس له بئله دئدي:
 " منجه بو ايشين علاجي نه آيريلماق دادير نه ده بير اوزگه اوشاقيني
 بؤيوتمك . بير دول قادين وار و كئچميش آرين دن بير قيزي. يونيورسيته ده
 منيم اؤيره نجيم ايد ي اوزو ده موعلليم . او اوز دئيشي له جوانليقيني
 ياشاماق ايستير و منه ده بير اوشاق دوغورماق . ايستير صيغه اول . آدي "
 زمانه " دير و منه سؤز وئريب كي دوغدوق دان سورا ، اوشاقي بيزه وئره و
 حياتيميزدان چيخا !... بو سؤزلر منه ده اينانيلماز ايد سئوگوليم . آما ايندي
 كي بو طرز ايله سعادتيميزي دوام ائتديره بيل ليك نيه اولماسين ؟"
 قادين ، كيشي نين اوزونه باخمادان اؤگولتو له اوزونو ياتاق اوتاقينا
 چاتيردي . كيشي ده قادينين آرديندان دئدي :
 " ايسته مه ديم حقيقتي گيزله ديب سئو دي ييم بير وارليقا خيانت ائده م .
 "

قادين كي آدي " آهو " ايد صوبحه قَدَر دوشونه رك سون قراريني وئرمه يه
 چاليشدي . طالعينه فيكير له شه ركن ، بختيني قارقي بيردي و آتا سي نين
 سؤزي يادينا دوشوردي كي " آدم " ايله ائوله نه رك اونا دئيردي:
 " قيزيم بو ايشه تلسمه دن قوي بير آزجا زمان كئچسين ! اونون آدي نين آدم
 اولدوغونا اوپما كي سن بير آهو اولاراق ، بيلمه لي سن كي چوخ آداملارين
 ايشي تله قورماق و شيرين ديلي ن ايلني يووادان چيخارتماق دي . محبت
 اوره ك ده بار وئريب چيچك آشسادا هئچ بير چيي سوت آمميش آدامي زمان
 كئچمه بينجه تانيماق ايمكان سيز دي . آما عشقي ن چالماق دا چتين دي .
 عاشيق لرين اوره يي بولوت لي هاوا كيمي دي و ويصال اولمايينجا كؤنول
 سمالي آچيلماز تا آچيق گؤزون يوللاريني سئچه بيلسين لر . "
 آهو او گئچه ايچ دونياسيندا هئچ بير ايشيق دوپمايينجا بو ايليشگي نين و بو
 اورتاق ياشامين سونا يئتيدي بيني آنلادي . بير ائو كي اونون سلقه سههماني

ايله قوناق لارين اوزونه گوله ردي ايندي گؤزلرينده توزلو دومانلي بير يئره چئوريلميشدي كي سحر آچيلينجا ، هر نه كي اونون كيم لي بينه و پئشه سينه عاييد ايدي بير ام پي تري سي دي سيله بير ليك ده كي اوندا سئودىگي خواننده لرين ماهني لاري وارايدى گؤتوردى و پالتارلاريني بيغديقى چانتايا قويدى.

آدم يوخودان دوردوقدا ، داها نه دؤشن ميش بير سوفره گؤردى و نه يانان بير چيراغ . آدم ايشيني آنلايب ديليني ايشه سالى و آهونو گورمه دن باشلادى شيرين شيرين دانيشماقا . بو آندا آهو هالين چيراغيني يانديراراق آدم ديكسه ندى و اوزونو چئويريب باخاندا آهونو چانتاسي له حاضر حالدا گئتمك ده گوردو . اونو دا يانديردي و آهو دا دا ياناراق قراريني بئله آنلاتدى :

" داها بيزيم يوللاريميز بوردا آريلير . محكمه لرده سورونمه دن اول ، كينيم دن كئچه رك ايكي ميزين راضي ليقي لا هئج بير چتين ليك چكمه دن ، بوشانماميز لازيم دي . بير زاد دا ايسته ميره م ائشيدمه م . تكجه جئهيز لريمي آيريب آنام گيله يوللامان يئته ر . هر نه كي ده قازانيب و بو ائوه ياپيشديرميشام سنين اولسون . بو دوروم ايكي ميزي ده يوروب دي و بير تهر ليك له سونا چاتمالي دي . آنان باجين هئي آتماجا دي كي آتيري و سنين باخيشيندا ، هئج بير آتش و آلو يانمادان چوخدان ايدي كي اوره بيم بوزا دؤنموشدي . دوست دوشمن ائشيديب سئوينمه دن ساعات دوققوزدا سني كين كاغاز لاريميز لا بير ليك ده چاراهدا كي عدالت خانيمين وكالت دفترينده گؤزله بيره م . بو ايشي ايكي ميز باشلاياراق ايكي ميزده بيتير مه لي بيق . "

آدم كي آهونون عينادينى و اونون توتدوغو قرار لاردا نه قدر مصمم اولدوغونو بيليردي ، اونون آلين دن ياپيشدي :

" پس ايدين وئر رسمي حالدا آريلمادان ، هله آريلماياق . ساعات دوققوزا جان منه فرصت وئر . چانتاني دا يئره قوي كي بو ائودن چانتالي بيري

گنديرسه ده اودا منم . بير آن دوشوندوك ده ، من ده قيسير اولوب سن باشقاسيني ايسته سه يدين ، سني ده من هئچ واخت باغيشلامازديم . بوائوي سنين آدينا چئوير مك له اونوسون هديه اولراق من دن قبول ائت . گؤز ياشلارينى سيل و گل منيم چانتامي باغلاياق كي هئچ واخت تك ليك ده بو ائوده بير ايش گورمه ميشه م . گولوشونو من دن اسير گه مه و گل اتانين منه بير گون اووچو دئمه بين دن دانيشاق . توزاق قورماق آدم لره يوخ بلکه آدم لارا لاييق بير شئي دي و من سني سئوه رك ، سنين سؤزون دن چيخميرام آهو . من غورورومون اسيري اولوب سويومو دوام وئرمه يه خاطر ، بو وسوسه يه اويموشا م و ايشين سونون دان چوخ دا قورخورام . "

هر ايكيسي گؤز ياشلارينا حاكيم اولمادان ايش يئر لرينه زنگ آچيب بو گون گلمه ديك لريني سؤيله ديلر . آدم چانتا سيني گؤتوروب ائوين آچاريني بير يوللوق آهويا وئردى و وكيلين يانينا گنديب اونون گؤستريشي له ايش لر آخارينا دوشدو .

آدم ، آهونو بير دونيا نيسگيل ، كدر و خاطيره ايله بوراخيپ " زمانه " يه ساري گئتدي . اونو صيغه ائتدي و زمانه اوچ ياشيندا كي قيزي ايله بيرليك ده آدمين توندوغو آپارتوماندا داشيندي . زمانلا زمانه حاميله اولوب سونوگرافي يا گنده رك داشيديغي جنين ين اوغلان اولدوغونو دئديلر . آدم سئويندي و خياليندا ائله دويغو لار جانلاندي كي ايندي يه جان او حيس لري ياشاما ميشدي . ساعاتلار لا آلي ايله اونون ترپه نيشيني آنا قارنيندا تعقيب ائديردي و بوتون فيكري ذيكري زمانه ده يدي كي بلکه اوغلونو ساغلام دوغورا .

هردن ده آهونو گؤيلو ايسته ركن گيزلي حالدا اونوايش يئرينه جان كي بير كلينيك ده دوكتور ايدي ، ايزله ردي .

گونلرين بيرى ائوه گنديب دينجه لينجه ها گؤزله دي زمانه دن و قيزين دان بير خبر اولمادي . اونون جيب تئلفونو جواب وئرمه بينجه و آناسي گيله تئلفون آچديقدا ، زمانه باغيش ديله ييب آناسي نين خسته لي يي اوچون بير هفته

اوردا قالديغين سؤيله دي. هر دن بير تئلفون لاشيب اوندان خبر توتسادا ، بو سون ايكي گونو نه زمانه نين موبايلى و نه ده آناسى گيلين تئلفونى جاواب وئر ميڤردي. قاپى لارينا گئتمه يه قرار لاشدى و آيفونو چاليب ايدين ايسته يه رك ايچرى گيردي. آنجاق او ، ياتاق دا قايناناسى نى يوخ بلكه زمانه نى گوردو كي سولغون رنگى ايله شيريم - شيريم گوزلرين دن ياش سوزوردي. ايشين نه اولدوسوندا حئيران قاليب اوزونو يئتيردي زمانه نين باشى اوستونه كي قايناناسى دئدى:

" ايكي گون اۇنجه شيدت لي سانجى سى و قان آخماسى اولراق ،

دوكتورلار اوشاقيني دوشورمك زوروندا قالديلار . "

آدم ائشيدە رك غضب له نيب دئدى:

" به يه من اولموشدوم كي منه خبر وئر مه ييب سيز. اوشاق منيم ايدي و

گرک اونون دورومون دان هر لحظه خبريم اولايدي.!"

آدم زمانه نين اوستونه چيغيراركن بيردن دورد كيشى اونون اوستونه يومولوب

اياق لارى آلتيندا آزره ك ، اوز گوزونو قانا بله ييب كوچه قاپى سيندان بير

كؤپك كيمي ائشى يه آتديلار .

آدم ين آي نى باشى قانلى اولراق آجى لار و آغرى لار ايچره ، اوزونو ماشينا چاتديرب اورژانسا گئتدي.

يارالاريني باغلا تديرب باش گوزونه بخيه وولدوق دان سونرا، آنا آناسينا خبر

وئرب اونو گورمه يه گلديلر .

آدم اورژانس دا پوليس لره بير ايپ اوجو وئرمه دن دئدى :

"تانيماديغيم بير نچه نفر قارانلىق دا باشيما توكولوب منى بو گونه سالديلار .

"

آدمين بوتون اومود لارى و آرزولارى پوچا چيخيب آيلار بويى اوشاقى نين آنا

قاريندا كي احوالاتينا جومدوغو آنلار يادينا دوشدى. اونا ائله گليردي كي

بيري اونون اوشاقى نى اولدورمه يه قالخيب و بو آرادا اصيل سوچلونودا "

زمانه " يوخ بلکه زمانه نين آجيماسيز قايدا قانون لارينې ، اينام لارينې و کور تعصوب لرله قاريشان سنت لري بيليردي. آما زمانه ده اونا هر زادي خبر وئرمه لي ايدي کي وئرمه ميشدي. يئدي يي يومروق و تپيک لري معصوم اوشاقي نين باش گوزون ده ايسه او جور حيس ائتديک ده آز قالا دلي اولوردي.

آدم قيرخ گون دوزه رک و اوزونه گلديک ده ، صيغه لرينې زمانه ن واخت دان اؤنجه بيتير مک قرارينا گليب فيکرين ده چئشيدلي خيال لار کئچسه ده ، ياشامي بوسبوتون آلت اوست اولموشدي. آنجاق آيريلان گونو اوندان حقيقتين بير داها نه اولدوسونو ايسته دي و او سوسارکن قارداشي دئدي :

" اينانين زمانه ده هئچ بير گوناھ يوخ ايدي. بونون رحمتلي آري عم اوغلوموز ايدي . زمانه ايکي ايله جان دول قاليرسادا ، اونون قارداشلاريندان هئچ بيرې کي هله ده سوباي ديلار ، اونا ائلچي دورماديلار . آنجاق سنه صيغه اولونجا ، اونلارين غيرت دامارلاري جوشوب دئدي لر گرک کي اوشاقيني سالديرا. عم اوغلان لاردان بيرې ده حاضر اولدو کي بيله سيني آلا . زمانه بو ايش دن چکينسه ده اونودا سنين گونن ساليب اوشاقي سيقط اولدي. البته اونون صيغه اولماسي منجه ده ائله بير جوره ناموس سوزلو ق ايدي و ائل طايغا دا کؤتو بير گوزونن بيزه باخيرديلار."

آدم ين اوزو قيزراق پورتوشدو :

" سيزلر بير قادين لا کيشي نين قانون و شريعت چرچيوه سينده اولان ايليشگي سيني سوچ سايسازدا ، بير جانلي نين جانيني آماق ، ندنسه سيزين يانيزدا جينايت و گوناھ سايلما ييب من مَطله م !"

آدم دوغولماميش آلتې ايليق اوغلونون خاطريره لري له آيلارجا يالنيز ليق لا عؤمور سورسه ده ، بير گون قولاغينا چاتدي کي زمانه عم اوغلوسوندان حاميله دي. دينمز دانيشماز درين فيکير لره دالاراق آلتې آي سونرا ، بير گون آهونو گؤرمه يه گئتدي. کيلينيك ده گيزلي حالدا اونو حکيم ليک ائده رک او قَدَر

ايزله دي كي شيفتي عوض اولوب اوردان آيريلماق ايسته دي. آهو چيخيب ماشينينا ساري گنده رك آدمي گوردو كي ماشينين اؤنون ده اونو گؤزله بير. سلام لاشيب كئف احوال ائده رك آدم دئدي :

" سنين باخيشينا بو گون محتاج ايديم و بير داها اولاراق دا سسيني دويماق ايستيرديم . ايندي ده تكجه بير آن گؤزلىنه باخيب گئتمه يه گلمي شه م. "

آهو دولوخساناراق آغلامدان دئدي :

" بو دورومون مني قورخودور. پوزقون سان و نيگران . گؤزلىن دن ائله يوخوتؤكولور كي سانكي گونلردي ياتما ييب سان !"

آدم ، گولومسه ركن آهونون آليني سيخيب ويداع لاشدي :

كاش كي حيات دا ، اينسانلار دا سينما آرتيست لري كيمي چئشيدلي رُل لار اويناماق مجبوريتينده اولمايديلار ! الوداع سئوگيليم . اومود كي هره اؤز رولوندا اونودولماز بير اولدوز اولسون . "

آهو ايله آدم هره اؤز يولونو توتوب گنده ركن آدم اؤزونو زمانه گيلين كوچه سين ده گوردو . مدرسه لر داغيلميشدي و شاگير دلر تك - تك يا دسته - دسته هره بير طرف دن ائو لرينه گئدير ديلر. آدم اؤز اوشاقليقيني و مدرسه يه گنده ن گونلريني خاطر لاياراق اوزون گورمه دي يي اوغلو يادينا دوشدي. اؤزونو توپارلاركن زمانه نن قيزيني دا گوردو كي قاپي يا آچار سالير لار . آدم آليني جيبين ده كي تاپانچايا سورتوب دولغون اوره يي له اونلارين قاپي سيني چالاراق آيفون دان كيم اولدوسونو سوروشسالاردا جاواب وئرمه دي. زمانه قاپي يا چيخيب آدمي گوره رك هويوخدي و بوتون چاباسي له گئري چكيله رك اونون آلين دن قورتولانمادي. آدم قاپيني قيغيل لاييب زمانه نين آغزيني توتاراق يومروق لا او قَدَر قارنين دان چالدي كي قان دامجي لاري نين آخماسيني گوردو . سونرا اونو پريشان حالدا بوراخيب تئز پوليسه و اورژانسا خبر وئردى. پوليس و اورژانس ماشين لاري قاپي يا چانديقدا ، بير نئچه

گولله سسي اونلاري ديكسه نديره رك ايچري گيرمه يه چاليشديلار . زمانه نين قيزي دا باخديقي كارتون فيلمين دن آل چكيب ديشاري چيخدي .
 بؤيوك بير ازدحام ايچره ، زمانه ني خسته خانايا گؤتوروب ، آدم ين اوزه رينه ده بير اؤرتوك آتديلار .
 زمانه اولوم دن جان قورتارسادا ، قارنينا كي اوشاقي يئنه دوشورمك مجبوريتينده قالدي .

آدم ين خبري آهويا چاتديقا ، اونو تورپاقا تاپشيرانا قَدَر جنازه دن بير آن اوزاق دورمادي . آما ياس گون لر ين ده اليه بير مكتوب چاتدي و اونو اوخودوق دا اؤزونو بير باتلاق دا گوردو كي سسي چيخمادان آل آياق چاليردي . او آيلارچا بو دويغونو ياشاسادا عصب لري آنچاق يئدي يي داوالارلا تسكين تاپدي .
 مكتوب آدم ن ايدى :

" باش تاجيم سئوگيلي آهو يا ! اينديكي من دونيامي ديشيب بير اولو سايليرام هر هاردا اولورسام دا بو گئجه ني سنله اولاجام . بو نا خاطر ده حياتيميزدا آن سئودي ييم سقرين فيلميني قوي گينا . بير داها سنله قونيه و ايستانبولي گزمك ايستي ره م . او گونلر كي مولوي نين حرمين ده سماعه غرق اولوب شمس تبريزي دن دانيشيرديق . او آنلار كي ايستانبولون گئجه حيات لاري ، محتشم بنا لاري ، سئحيرلي ياخين دنيزي ، آدالاري ، ساحيل لري و گؤيرچين لر له قايناشان گورونتولري و مسجد لري ، بيزه اينانيلماز دويغولار ياشاديردي . سن مني گورمه سن ده ، من سني گوروب بال آبي ميزي بير داها دا ياشاياجايق . من آدم اولسام دا ايسته ديم آدم اولام .
 كينه لرله و حسد لر له دولو بير آدم . مليونلار آداما تاي . معصوميتي داها من ده اولدور موشدولر . منه قاتيل بير گوزو ن باخما كي من تكجه بير اوفاق وارليقين اينتيقامين دوشونموشه م . بير وارليق كي منيم آتيم دن و قانيم دان ايدى . من آدم لاردان اؤيره نديم كي هئچ بير جيننايت اگر مقدس بير اينانچ ايله اوز وئيرسه او گونا حئسابلانمازكي هئچ بلكه بير فضيلت سايلار

آهولار و ياهولار / عليرضا ذيق

. بو زمانه نين حؤكمو دي ، نئجه كي گؤردون ده ، زمانه منيم باشيما نه اويون لار گتيردي. منجه اصلا گل بو سؤزلردن واز كئجه ك . ياديندا مي منه آدم يوخ ياهو ديه ردين ؟ دئيه رديم بيه من درويشه م كي منه ياهو دئيرسن ؟ سن ده ديه ردين يوخ . من او ياهونو دئميره م كي اوآغ قانادلي چيل گؤيرچين لري دئيره م كي قوشباز لار جانلاري قَدَر اونلاري سئوه ر لر . بو گئجه بال آبي ميزي سئير ائده رك هردن ده دؤن پئنجره نين هئره سينه باخ . من بير ياهو اولاراق اينان كي اوردا اولاجام . شن ياشا سئوگيليم ."

او گئجه ني آهو فيلمي ايزله ركن بيردن بيره پنجره يه دؤنوب باخاراق بير ياهو گؤردو . گئتدي ايره لي و اونو توتوب باغرينا باسماق ايسته ركن ندنسه اونون قاناد چاليب اوزاقلاشماقين گؤردو و تلويزيا دان ائشيتدي يي بير سؤزو. آدم ين سسي ايدي :

" گول اولاسان بولبول اولاسان قفس ده اولماياسان !"

باريش و سئوگي

گون اورتادي و خلق ايچره اينانيلماز بير سس سيز ليك .حتتا اوشاق لاردا بؤيوك لره باخاراق محزون قيافه لر توتوبلار . " شيمر " مئيدان دادير و شئيپورلار لا طويل سسي اونون آدديم لاريندان ياغان دهشته گوج وئير . انامين جانينا لاوغا دوشوب گؤز ياشلارينني توتانماير . قره عَلم لر مئيدانين دؤوره سيني آلاراق شبيه خانلار عاشورا گونونو جانلانديرماغا چاليشير لار . بوتون فيكير لر كربلا صحراسيندا دير و هر آسن يئل ده آغلاشما سسي وار . "شيمر " آل ده خنجر ناحق قانا باتماق دادير و " امام حسين " ين عطشان بوغازي جيسميندن آيريلماقدا . انامين گؤزلري قان چاناغينا دؤنوب و " حسينه يئر لر آغلار ، گؤي لر آغلار ، رسول مصطفى پيغمبر آغلار ... " يانيقلي ماتم لي زمزمه لري نن مني ده آغلاديري . تانيش بير سس قولاغيمما گلير و باشيمي تريت ديك ده " رقيه " ني گؤروره م كي تعزیه يه گلن لره ، گيلانار شربت يايلىر . انامين ايسته يي له يارديما قالخيرام و او بارداق لارا كُلمَن دن شربت تۆكه رك من ده مئزمه يي يه دوزوب پايلاييرام . رقيه إهمالجا" نذير دئميشيك گلن ايله جان باجيمين بيراوغلو اولسا شربت عوضي سارشيله داغيداق " ديهه رك آرتيرير كي " حئييف اوغلان دَيله م يوخسا ائله زنجير وورايديم كي هاممي نين آغزي آچيق قالا ردي . " گولومسه يه رك خوداحافظ له شي ره م و اناما ياخين لاشديق دا شبيه مراسيمي ده بيتيري . او كي قره چاديراسي نين نم لي آته يي له گؤزلري نين ياشيني آليردى منه دئدي كي گنديب رقيه نن ماماسيني بورا چاغيرام كي بلکه قديم قونشولاردان خبر توتا . او قالاباليق دا گؤزلريم رقيه ني آختارسا دا نه اونو گؤردوم نه آناسي صيد ديغه باجيني .

ائوه قاييداراق سانكي هوشدايديم و ريزه - ريزه دوغرانا شهيدي لرين
 فيكرينده . هر زاد بيله مه قورخونج بير كابوس كيمي ايدي و هله ده
 اينانميرديم كي " يزید " و اونون قشوني ، " فرات " ين داشقين سولارين دان
 بير اوج سويودا كوريه اوشاقلاردان اسيرگه يه لر . آما آنام منه بو " يزید "
 لرين هله ده اولدوقلارين دان سؤز آچدي . حق يولوندا جاندا كئچميش اي
 بيت لردن دانيشدي و مظلوم لارين يوكسه لن آهيندان و گؤزله گوردو يو
 شاققالانميش آداملارين قناره دن آسيلماسيندان . حتتا بير پارا جماعتين ده
 بو ايش لردن حظ آپاريب ديلخوش لوق لا سئير ائتمه لرين دن دئدي . آنجاق
 نه قدر دوشونسه م ده حق ين نه اولدوسونو هئچ آنلامايديم .
 او گونلر كئچيب گئتسه ده ايندي بير ساواشين اورتاسيندايديم و تكجه
 دوشونديوم اولمه مك اوچون باشارديقجا اولدورمه ك . او قدر خيشاب عوض له
 ييب نارينجك آتميشديم كي داها قولوم گلמידري . قومقومام بوشالاركن
 دوداقلاريم سوزون دان قوروموشدي . گؤز ايشله ديكجه يا يولداش لاريمين
 جسد ي ايدي يادا كي يارالي حالدا جان وئره ن اي بيت لرين اينيلتي سي .
 وار گوجومله آتش آچيب اولوي توز دومان لار ايچره تپه ني قوروماق دايديم .
 دوشمان تپه ني آلسايدى حتتا جسد لر ايسه توپلار آغزيندان پوسكوره ن
 شيدتلي پاتلاما لاردا كول اولوب ياناجاق ايديلار . بير آن گؤزلريمي آچانمايديم
 و آچديقدا هر زاد گؤزوم ده قارالدي . يارديما گلن تانك لارين سسي قولاغيم
 چاتدي و آرپي جي لرين آچيلماسي . هله ده جانلا باشلا ووروشان لار
 اولسايديلار دا تيليت قان ايچينده چابالاركن دينله دي بيم هر بير سس جانما
 قاوارا چكيري . هوش باشيمي آل دن وئيردويم كي بير دن بيره آنامي گوردوم
 و دالغالانان قره علم لري كي قارا گئيميش قيز گلين لر و آنالار اونلاري چي
 بين لرين ده داشي يراق كوچه خييابانلاري دولدوروبلار . تزه آچميش غونچه
 لر سولاركن اولكه ده ماتم ايدي و شهيد لر مزارينا قوجاق - قوجاق گول
 سپيليردي .

اوره ييم يانيردي كي سرين بوزلو شربت ايسته ديم و رقيه نار سويي گتيردي. نار سويونو ايچره ه ك آليم دن جالاندي و پوتونلاريم دا قوروموش قانلاري " كارون " چايي نين سويوندا يودوغوم آنلار يادئما دوشدو . آنام لا صيديقه باجي بير - بير لرينه باخاركن تومدولار و رقيه بو سئري شربت گتيردي. تئلويزيون آچيق ايدي و جيبه لردن گلن سس له كي بمبالار و گولله لر ين پاتلاماسي له قاريشميشدي مين لرحه ميغ ميغين يورومه سيني گوردوم و جانيمين آلازناماسين. سانكي يوز يئردن گولله لن ميشديم و هريانيم آجيشاركن قاشي نيردي. رقيه گولومسوردي و گؤزلرين ده كي گؤزل ليك اوزونو گؤستره رك چادراسيني باشدان يئره قويموردي. اوچ آي تامام خسته خانادا ياتيب جراح لار آليندن جان قورتارسام دا هئچ زاد مني خلقين ترحم دولو باخيش لاري قَدَر اينجيتميردي. قولاق لاريمين بيريني گولله سي بيريب آپارسادا اوزومون دريسي ده آرجا بوزوشه رك رنگ عوض له ميشدي. اوزوم اوزومو اينادا گورمك دن چكينه رك ندنسه جماعت دقت له ايزله مك دن هئچ دويموردولار . بو ايش دن بئزيشيب يورولسام دا عائيله م " قاپيني چكيب قوناقلارين اوزونه باغلايانماريق " ديه لاپ مني سينسيتميشديلر. رقيه نين آناسي دا باشقا لاري كيمني منيم حاليمي سوروشماق نيتي له گلسه لرده دالدا آيري سؤزلر وارايدى. بوگون آنام " رقيه ني ائله دئيره م آلاق سنه " دئمك له احواليمي داهادا چوخ پوزموشدي. بو اوزدن ده رقيه نار سويونو فرش اوستون دن سيله ركن و آنام لا صيديقه باجي دا يالانچي بير باهانا ايله ديشاري چيخديقا بو ايشه سون وئرمك اوچون دئديم :

"ياديندا بيرگون دئيردين اوغلان اولسايديم محرم آينيني باشدان باشا ائله زنجير وورايديم كي هامى نين آغزي آچيق قالاردى؟"

اونون ياناقلاري پورتوشوب قيزاردىق دا سوسماق ايسته دي. اما دواميتدا "ايندي نئينه ردين كي هامى نين آغزي آچيق قالا ؟ " ديه ركن او شاشيب دوروخسادا جوابيني اوزوم وئرديم :

" حتمن كي قيافه دن چيخميش شيكست بير آدامنان ائوله نردين كي گينه هامى نين آغزي آچيق قالا !"

اونون سسى هيچقيرتي لار لا قاريشاركن بوغونتولو حالدا دئدي:

" بو ايشي گورسه م ده امين اول كي اوره ييم اوچون گوره رم ، اوزگه لرين

به بهي نه خاطر يوخ . بير قادين روحونو آنلاماق قادين اولمادان، هئچ

مومكون دئيل . هئچ بيليرسن كي دونيا اگر آنالار الينده اولسايدى هئچ

كسين بورنودان قان آچيلمازدي؟ "

بو قيز داها اول كي رقيه دئيل دي. دوشونجه سي و دويغوسو دا بوي بوخونو

كيمي ديشيلميشدي. آغزيم دان چيخان هر بير كلمه ايله آلنيم دان تر

سوزسه ده آنجاق بونو دئديم :

" منيم اوچون اوزولوب اوزونو اودا آتما . گوزل سن جوان سان و گت شن

ياشا كي دونيا بيزي آنجاق بير دفعه ياشادا بيلر!"

يورقاني باشيما چكيب سوکوتا باتيرام آما جينگيلتي لر مني بوراخمايبر.

سنگر ده يم و" سيباووش " ون سسى گلير . آغزي قانلادولسادا يئنه

دانيشماق دان آل چكميري. هم مه شه ايسته ردي كي ياشاماقين دادين

چيخارديب عؤمرون ده قم قوصصه ندي بيلمه يه . دوننه صاباحا فيكير لش مه

دن ايشي دئيب گولمك ايدى. " سيباووشون ديلي توتار توتماز " بدنيم ده

كي بو تركنش لر و گولله لر مني او قدر آغير لاديب لار كي گوله ده بيلميره م

" ديبه گولومسه يه رك دينمز اولور.

بئره گويه جايناق آچان قورخونج توزلار ، آلاولار و پاتلامالار، قاني ، دهشتي و

اولومو ياپاراق هئچ زاد آداما عجيب گلير. سانكي اولوب اولدورمك تكجه

سئچيم دير و ياشامين آيريلماز پارچاسي. بئل لري سينميش آغاجلار ،

ديدرگين اينسانلار و شوخوم لانميش آبادانليق لار گوزلريمين اونون دن كئجه

رك خسته خانادا گوردويوم " شادي " آدلي بالاجا بير قيزي خاطرلاييرام . بير

قيز كي اناسي اونوديله توتوب قورشالاركن او بيردن سوروشور :

"دوزون دئه گوروم ماما اول منيم دوشموش ديش لريم چيخاجاق يا قوموش قولوم؟"

آنانين گوزلري نم له دولاركن گنديره م شبيه مئيدانينا ايتگين معصوميت لر داليجا . اوگونلره كي هر زاد ناغيل كيمي شيرين ايدي و آجي لارا آدام اينانميردي. آما تاريخ بير حكايه تك يازيلسا دا ، سونو هئچ واخت شيرين دئيل دي. اي بيت لر اولوردولر و آزادليق لا عدالتي دوشونن لر قتل گاها گنديريلر .

ايينه لر آتيمي سانجاركن آنام حب لريمي گتيردي. قاش قاباق لي ايدي :
" اونوقووماغا حق قين يوخ ايدي! "

باشيمي ياستيغا قويوب گوزلريمي دوواردان آسيلميش بير مارال رسمينه تيكه رك بوغازيم دان توتقون بير سس چيخدي:

" سن ده من دئمه ميش گرگ ائلچي دورمايادين . ائوله نيب ائولاد صاحيبي اولماق فيكرين ده دئيله م . بو آجي لار منه يئته ر داها. "

آنام " دينمه دانيشما سوس " ديه ركن دالغين گوزلري ايله منه آچيقلاندي.

قولتوق آجاج لارينه تزه يئره آتميشديم كي رقيه نن بيرليك ده بال آينا چيخديق . مشهد ده امام رضا نن حرمينده ايديك كي قرارا گلديك اوغلو موز اولورسا آديني " باريش " قوياق و قيزيميز اولورسا " سئوگي " . آما من له رقيه هئچ واخت اوشاق صاحيبي اولماديق . كيمسه سيز بير قيز اوشاقيني ائولاد ليقا قبول انده رك سئوگي ميزي اونا سالديق و ايكي ميزين ده معلم اولدوغوموز اوچون باريش آدلي بير مدرسه نن بيناسيني قويدوق . " سئوگي و باريش " آدلي بير سايت دا آچديق كي هله ده دامي وار دير و دونيا اوشاق لاري نن صولح اوغروندا چاليشمالارينا يارديم گؤسترير. سايتي ميزين لوقوسوندا دا بو شعر واردير :

گورنه گوزل سؤزدي حسين بن علي دن

آهولار و ياهولار / عليرضا ذيقق

دونياده دينيز اولماسا حرّيتيز اولسون
ظاليم لرین اوغروندا اگر ال ده گوجوز يوخ
کؤنلوزده اولاردان باري بير نيغرتيز اولسون

1385

بيت قابيغي

دخيلي سينديرديم و قره پوللاري جيبمه دولدوروب گؤتور لن ديم سينمايا .
 دوققوز ياشيندايديم . جوموشدوم فيلمين سئيرينه . مود لو پوزلو گؤزل بير
 قيز ويريلميشدي كاسيب بير اوغلانا . او اوغلان قيزين باشينا چوخلي
 مصيبت لر گلر كن ، گؤز ياشلاريم سئل كيمي آخيردي. هردن ده هيچقيرتي
 لار ايچره ، گولمك دن آزقالا قيريليرديم . نيه كي فيليم ده " تقى پلنگ "
 آديندا دوزلو بير كيشي وار ايدي كي سئوگيليسي " ويتامين " له چاليب
 اويناركن هامي نين گولوش سسي قولاقلاري جينگيلده ديردي. فيلمه دفعه
 لرحه اول دن آخيرا باخديقيم يادىما گلسه ده هاچان ياتديقيم هئچ يادىما
 گلمير. فقط اونو بيليره م كي آتام قولاغيم دان ياپيشاراق ، مني سورويه –
 سورويه يوخودان آييلتدي و تپيك گوجونه آتدي ائشي يه . آغيز بورنوم تيليت
 قان اولاراق گؤردوم گنجه دي و مامامين گؤزلري قان چاناغينا دؤنوب دي.
 مامام مني باغرينا باسيب فايئون مينديره ركن آتام دا آغزندان چيخاني
 دئيردي.

" داش آغليان " مسجيدينه چاتديقدا ، فايئونچو داياندي و من آغلايا آغلايا
 ماما مين چاديراسيندان ياپيشيب يولا دوشدوم . ائوه چاتديقدا يئنه اونون
 قوجاغينا قيسيليب هؤنكور – هؤنكور آغلاركن ، آتام ميتباخ داكي ايپ لردن
 آسيلميش قيرمیزی بيار لاردان بيريني قوپارداراق او بيري اوشاقلارا كي من
 دن باشقا يئددي سي ده وارايدى عيبرت اولسون ديه اووچوندا آزدي و
 گلدي منه ساري. آغزيمي برك دن يومسام دا آخيردا آچيلدي و آحي بيار ين
 دنه لري ديل بوغازيمي ائله يانديردى كي گؤزلىريم دن اود قالخدي. مامام منه
 گيزلينجه گول قند وئريب اؤزيانيندا ياتيرتسادا ، نئيله سه م ده صوبح اذاني نا
 جان ياتانماديم . آما آنا مين دوغالاريني ناماز اوسته ائسيده ركن ، بالا – بالا

گۆزلىرىم آغىرلاشدى و اؤزومو تاپانا ، گۆردوم كوچه ميزين باشيندا كي داش
 كۆرپو ده ، " اؤلو يويان بيت قابيغي " اوتوروب مني گۆزله يير. اونو گۆره ركن
 قورخدوم قاچديم كي بير دن بيره ديديم فالا باخان عرب آغايا . او آغير - آغير
 قيچ لارني يئرده سورويه ركن جيبيم ده كي خيردا پوللارين سسيني ائشيدە
 رك مني چكدي خان گر وانساراسي نين آغزينا و تك دسته لي گۆزلويونون
 آلتيندا، ايري گۆزلي گوله رك دئي :

" پوللاريني وئر منه كي بو گون سوفته سن دن دي. ايندي تاس آتيب كيتاب
 آچاجيام كي گۆره م طالعين ده نه لر وار !"

او تاхта تاباغيني آچيب دؤشك جه سي نين اوستون ده اوتوراراق آنا دده
 مين آديني سوروشوب ميس تاس لاري بوروش جاما آتدي :
 " سن بؤيوك بير كيشي اولوب اوره بينده كي آرزولارين بيرآزيناچاتاجاق سان
 بير آزينادا يوخ . اؤلو يوياندان دا قورخما كي اودا اونون چؤره ك آغاجي دي.
 قورخسان قورخ ايكي اوزلو لردن !"

عرب آغا سورا منيم پوللاريمي قايتاراركن دئي : " دده ن بيلسه كي بير
 قيران پول خَش لي ييب سن ، قورتولاجاين اولموياجاق. دده ن ابراهيم
 خليلي من سن دن ياخچي تانيرام . سن جهنم گليب ياپيشاجاق منيم
 ياخام دان . چيغير باغيرا حؤوصله م يوخدي. "

هاوا ياواش - ياواش ايشيقلانيردي كي من گنتديم توكانيميزي آچيب دؤشه
 يم كي فرشچي بازارين آغزينا " پيشيك بيغي " گۆردوم . او " عبديل
 فيشقاچي " نين باشماق لارينا نال چالاراق اونلاري بو يو يوردي. عبديلين
 ايشي ياي لاري آيرا ن ساتماق ايدي و چي بين لرين ده بؤيوك بير ميس
 گوروم دولانديراركن بئله ديبه ردي :

" آيران دي بوزدي ياريسي سودي . ايش سن ده بودي ايش مه سن ده ."
 پيشيك بيغ لا عبديل فيشقاچي نين يولداس ليق لاري منه چوخ عجيب
 گلدي. نيه كي عبديلين ايش لرين دن بيري ده گون بو يو بازاردا پيشيك

بيغي جين لن ديرمك ايدي. او پيشيك بيغين يانين دان كئچه رك ماويلداردي و پيشيك بيغ دا پينه چي لي بيني اؤتوروب باشلاردي اونو قاوالاماغا . آما هر آغيز دان بير ماويلتي چيخديقا ، او بيلمزدي هايانا گئتسين كي آخردا دئينه - دئينه قايداردي ايشي نين باشينا . ايشي قاتان عبدل اولسادا جماعت بير - بير ينه گؤز - گؤز ائديب معرکه ني قيزيش ديرايديلار . آنجاق آرواد اوشاق بازارا چيخاراق و آل وئر شيرين لش ديك ده ، شوخلوق لار كسيه ردي. آما دوز بو واخت لاردا دا " بامادور " تاپيلاردي . قوجا بير كيشي كي بامادور دئيك ده باشلاردي يامان يوغوزا . آرواد اوشاق دا بيله سينه كار ائتمز دي. واي واي لي ايدي كي بازاردا شولوغ اولاي اوندا دا لاپ آنكي قيزيشاردي. " الوان علسگر " ده كي ال ده چوماغ شهري گزه ردي ، اونون سسيني ائشیده رك توتماسي توتوب آزقالا دلي لردی و گنديب ياپيشاردي " يورقان علي " نين يورقانا بنزه ر چاكتين دن كي نيه بامادوري آرمك عوضينه ايشين اولوب " حوققا ماشا " نان دئيب گولمك . حوققا ماشا كي يايي قيشي قالين پالتوونو چيخارتماق بيلمزدي و ايشي آل ده سيچان تله سي ن ماشا ساتماق ايدي ، الوان علسگري گوره ن كيمي جين لري توتوب دابانا قوه ت قاچاراق اونا پيس - پيس يامان لار ديه ردي.

آما ايندي بازاردا هئچ بير هاي - كوي يوخ ايدي و ائشيديله ن سس لر چوره كچي خانادان ايدي بير ده پيشيك بيغ لا عبدلين اهمالجا پيچلداشما لاري. من كي آغزيم آجي شيردي و اولو يوياني گوره ندن بري اونون خوفي هله جانيم دان چيخما ميشدي بيلمم نه اولدو كي بيردن بيره ماويلداديم و گؤتور له نيب قاچاراق ، پيشيك بيغ دوشدو داليمجا . قاچديم بؤركچو بازارا و اوردان خري بازارا كي پيشيك بيغ مني توت ها توت دا بري ماويلداراق مني بوراخيپ قاچدي اونون داليجا .

يئتميشديم توكانمىزا و آچاري ساليب قيفيلي آچارق خفه يي قاغزاياندا
گوردوم رنگي روفوم آغارسادا ، پارچالانميش دوداغيم دا بير نچه دامجي
قوروموش قان واردي. باشيمي آشاي ساليب توز سيلکن له آينا لارين
توزونو آلراق بيردن بيره بوتون آينالاردا اولو يويان بيت قابيغيني گوروب ديكسه
نرکن باشيم ديدي اونلارا . آينا لار سينارکن تیکه لري پول – پول اولوب نچه
سي تانقيلدي باشيما . اوزومه گلديک ده گوردوم توکان دولدي آدامنان و مني
ديشاري چکه رک علي قارقا تورياسينا بيغديقي جيرق کار کاغاذلاري نان
باشلادي باش گوزومون قانين سيلمه يه . اولو يويان دا کي سحري
گلميشدي بازاردان سيدير کافور آلا مني آتدي حامبال عابباس زاده نين
پالاني اوسته . حامبال عابباسزاده مني مريض خاناي قاجيرداراق دئدي :
" آديم حامبال اولوب پالان گزديرسه م ده ايندي يه جان حامبال ليق ائله مه
ميشه م . اصلن من اگر حامبال اولسايديم سن يونگول لوک ده يوکي آپارا –
آپارا بيه زيقيلدرديم ؟ بير زامان گوردوم کي آدام لاردان بئزمي شه م و دئديم
گرک آدام ليق دان چيخام . آليمي آغ قره يه ويرمادان بير پالان آتديم چي
نيمه و مني داها هئش کيم آدام حئسابلامادي . نيه کي کاسيبي بو دونيادا
هئش وخت آدام حسابلامازلار . ايندي چوخ راحت م . جماعت دلي بازدي و
او زامان دان بوينا اعصابيم دا راحت . "

مريض خاناي چاتديقدا ، پول وئريب قبض آلمادان مني معاينه ائتمه ديلر کي
عابباسزاده بيردن بيره مني اورا قويوب قاچدي آما چوخ چکمه دن گوردوم "
جوما اخشامي " نين آلين دن ياپيشيب چکدي ايچري . جوماآخشامي نين
مسجيد لرده باشماق جوتله مه سين گورموشدوم و بيله سينه سئفته ديه
رديلر . اونلار تنز قبض آليب مني آپارديلار دوکتورون يانينا . دوکتورون
تاپشيريقي نان باشيما بخيه ووروب ، ايينه لر آتيمي سانجارکن ماما – ما
مادئيب برک دن چيغيرديم و گوزلريمي آچديقدا گوردوم مامام باشيم

اوستونده دير. اونون ياشيل گؤزلىرىنى دانىشديقجا سئل آپاريردى و آتام دا گوله - گوله دئيردى:

" بيرده او اولار اوغورلوقجا سينا مايا گئتمه ز . اؤزوده اوسينامايا كي قاباغي دلودي قره خال ساليب خوروز دؤيوشدوره ن لري نن ."

گؤزلىرىم قره لر كن گؤردوم اولو يويان بير دسته آغ كفن لي آداملار لا گلير اوستومه و اونلاري آتاما گؤستره رك قيسلسلديم قوجاغينا . اودا آتاما هيس له نه رك دئدي :

" بو اوشاغين باشينا هاوا گلمه سه ياخچي دي! قير نيسليق دا بسدي و ديلنچي لي بين دن آل گؤتور . بير تئلويزيون آل كي اوشاقلار كوچه باجادان ييغيشيب ائوده بير ديلخوش لوق لاري اولسون . جومعه دن جومعه يه او خارا با توكاني دا بئش ديقه باغلا بونلاري چيخات گزيب دولانماقا تابو اوشاقلاردا بيلسين لر كي دده نين ائله تك ايشي اوشاقي دؤيوب اونان ايش چكمك دئيل . .. والللاه دايخميشام . دئيرديم بو قدر اوشاقي قويماياق اولسون كي دئيردين مسجد ده دئير لر اوشاق سالديرماق يا حاميله اولما ماق اوچون حب يئمك بؤيوك بير گناه دي. ايندي ده باهاتان بودي كي عاليم لر دئيل لر داما آنتن ويرما قي نان مسلمان دامينا خاچ آسماقين هئش فرقي يوخ دي . آما بولورم كي هم مه شه سنه موهوم اولان بئش تومن جيبين پولودي. قورخوردون كي دوكتورا گنديب پول خَش له يه م و ايندي ده تئلويزيون آل ميرسان كي جانيندان پول چيخماسين . آما نوزول وئرنده به نيه هئچ او مسجد ده ائشيتدي بين سؤزلر يادان دوشمور؟ دوزي لاپ بئز ميشه م ! سنين دردين مني اولدورمه سه ياخچي دي!"

خوي - 85/9/4

قونشولار

توپون يئره ديب قاغانماسي ايله قونشونون ائوپنه دوشمه سي بير آن چكمه دي. خانيم معلّم ديك داشلاناراق اوره يي آسدي و قونشونان اوز - گؤز اولماق، اونو قورخوتدو . هله مدرسه نين مديري قالسين اويانا كي خبري اولونجا اوزي بير عالم دانلاق ائشيده جك ايدي . آما چون بيليردي كي مدير جنابلاري بير دقيقه اويانليق دير بير دقيقه بويانليق و نه قَدَر چيغيريب باغيرسادا آخيردا يوموشاق ليق لا قوربان صدقه گنديب عوذور ديله يه جك دير فقط آزجا نيگران اولدو. خانيم معلّم بو ايضطيراب لار لا بير نئچه آن ياشا سادا ، قورخدوغو شئي باشينا گلدي. قونشونون خانيمي دامما چيخيپ اونو باسدي يامانا و آلبه هيم ده كيلاس لاردا هرنه شاگيرد و معلّم وارايدى قاپي پنجره دن توكولدو لر ائشي يه و آت دن بير دووار چكيليدي. هر آغيز دان بير سس چيخسادا آخيري بيليندي كي توپ دوشوب دي قونشونون روب پيشير دي يي قاينار قازانين ايچينه .

خانيم معلّم ين شاگيردلي ده قيري قولاي گورونجه آلي ديللي يوخا چيخماقلا ، هامى يا ائله گليردي كي شايد ده توپو معلّم اوزو ائله قصد دن شوت لوبويدي.

مديرين خبري اولوب حيطه چيخاراق ، بيردن بيره اونو قورخو باسدي. قالاباليق هميشه اونو قورخوداردي و حتتا بو اوزدن ده تنفس زنگ لريني آزالتماقلا ، شاگيرد لر ين بير يئره توپلانيب گيزلن پاچ اوينامالارينا دا قارشى چيخاردي. بيري نه قَدَر زيرنگ اولسايدى دا تنفس زنگ لري آنجا ق آل سويلا يئتيريب بير باردق سو ايچه بيلر دي. بئله ليك له معلّم لرده چوخ واخت لار چاي لاريني داغ - داغ ايچيب قويوب گنده رديلر كيلاسا . بو اوزدن هم اوشاقلار درس دن دالي قالمازديلار هم ده هر كسين داليجا سؤز و غئيبت اولسايدى دا ، سيرا گليب آغا مديره چيخمازدي. آنجا بو ايزدحام اونا

اينانيلماز گله رك ، بارماق لاري نان فيشقيراق چالاراق هامې قويوب گئتي
 كيلاسينا . مدير هله راحتجا بير نَفَس آلاميشدي كي دئمه قونشولار
 پوليسه خبر وئريب اؤزلىنى يئتيريب لر . پوليس توضيح ايسته بينجه مدير
 دئير :

منجه اوتوپ مدرسه يه گليب چيخمايىنجا هئچ نه دئمك اولماز. هاردان بيله
 ك او توپ مدرسه نين دي يا يوخ ؟ "
 مأمورلار مديره حق وئريب گئتديلر قونشو گيله . بو فرصت ده ده مديرين
 تاپشيريقي لا پارچا اوستونده بير شيكايت يازيلدي كي بوتون معلّم لر و
 شاگيردلر اونو ايمضالاركن بؤيوك بير طومار اولدي. شيكايه تين مضموندا
 قونشولارين آلچاق دووارلارينا قايديردي. نيه كي اگر دووارلاري آلچاق
 اولماسايدى ، بئله نكي ايش لر چيخينجامدرسه نين بوينا بيخمازديلار .
 توپ مديره تحويل وئريله رك اونون گؤزلى گولوب اوره يي آچيلدي و اوجادان
 دئدي :

" گوردوز كي ؟ توپ بيزيم دئيل . دونيانى گزه سيز هئچ بير مدرسه ده بئله
 نكي قيرمىزي توپ اولماز . ائله بيل كي وئريب سن بوياخانادا بويويوب لار .
 گونون ايشيقيندا دا بو بويدا بيه يالان اولار ؟ بيزيم بوتون بو اذيت جيل
 قونشولاردان شيكايه تيميز وار. ايندي بو توپو بير ايداري نامه يه سانجاق
 لاركن يئددى منتيرليك بير طومار دا تقديم اولوركي بو معصوم اوشاقلارا
 داهابو بويدا بوهتان وورولمايا . گرك بوتون قونشولار دووارلارين اوجالدار كي
 هله هر زاد جهنم ميتباخ دا پيشيرديك لري خوره ك لرين ايبي مدرسه يه
 وورمايا . "

بو ماجرادن چوخ كئچمه ميشدي كي بوتون قونشولار قانون نامينا مجبور
 قالديلار دووارلاريني اوجالتسين لار . بو ايشي گوردولر آما ائولر قارانليق
 اولماسين ديه تيكانلي سيم لر ايله . داها هئچ بير توپ اوبونون ائونه
 دوشموردى آما توپلارين سيم لره ديمه سيله اونلارين دلي نيب پاتلاماسي

بیر آن چکمیردی. ائله اولدو کی مدیر ، معلّم لری جلسه یه بیغیب توتدوغو تصمیمی اعلان ائده رک هم مه شه کی کیمی هامی دینیب دانیشمادان راضی لیقینی اعلام ائتدی و قرار اولدی ورزش ساعاتلاری هره اؤز کیلا سیندا قالا و شاگیر دلره تکجه ورزش ائتمه بین فایدالاریندان دانیشالار . آما ندنسه تحصیل ایلی قورتولدوق دان سورا ، معلّم لردن هئچ بیر دها او مدرسه یه قاییتما دیلار . اوزاق مدرسه لره گئتسه لرده اورا گلمه دیلر . او مدرسه یه گلن یئنی معلّم لر اولسایدیلار دا هامی سی بیر هفته کئچمه میس آیری مدرسه یه گئتمک فیکرینه دوشوردولر . بونا خاطر ایسه مدرسه نین مدیری درین دوشونجه لره دالاراق بؤیوک بیر آراشدیرمایا آل آتدی. آزبندان قیرخ کیتابی میزی نین اوستونه قالایاراق ، هر کیتاب دان 10 صفحه قوپاریب یان یانا قویماق لا ، فایدالی بیر کیتابین یازیچی سی اولدی. بو کیتاب دان بیر نوسخه زیراکس ائده رک یوللادی وزیرین دفترینه و آدین قویدی " عؤمور لوك مدیر لی بین بو مملکت ده اولان سیرلاری ". او کیتاب دا چوخلی دوشوندوروجو اؤتری لری اولسادا بیر ده بو ایدی : " هر مدیر گرك اؤز ایداره سینه اؤزو آدام سئچه و آدام لار قوهوم دان و دوست تانیس دان اولسا دها یاخچی دی و تقاعد مقامینا چاتمادان و یا یوکسک بیر مقاما و رتبه یه سئچیلمه بینجه مدیر ، گرك مدیر قالا تا آل ده ائتدی یی تجروبه لرله گله جه بین چیراغی اولا ."

بو سؤزلر وزیرین ایستیقبالی ایله اوغراییب او لایق مدیره عالی درجه لی بیر نیشان وئریلدی و بالا – بالا باشقا وزیر لر طرفیندن ده بیه نی له رک یازیلمامیش بیر قانونا چئوریلدی. بو یئنی قرارین عمله کئچمه سی له ، سونکی ایل دن بوتون مدیر لرین قدرت و اقتدار لاری آتدی و اونلارا چکیل اوپانا دییه ن دا اولمادی.هره اؤز تانیدیقی آییق ووجدانلی و باش آشاغی آداملاری ، ایش باشینا گتیرمک له دها هئچ بیر رئیس یا مدیر قالمادی کی دییه من ایشیم دن و یا بیر نفر دن راضی دئیله م . قالان قولان داکی رئیس لرین

نظريه آداما حساب دئيل ديلر هاردا بير اوزاق يئرده چتين ايش واريدي
تاپشيريلدي اونلارا .

بيز بحث ائتدي ييميز مدير ده يئني دوشونجه و مصلحت لر اساسيندا بوتون
قونشولاري مدرسه يه بيغيب اونلارلا باريش اعلان ائتدي و ايجازه وئردى كي
مفتيل لي سيم لري بيغيب گؤتوره ركن راحت بير نفس آلسين لار . آنجاق
قونشولارلا قرارا گلدي ائولرينه بير توپ دوشورسه اونو ساغلام مدرسه يه
قايتارماق لا بو باريش هم مه شه ليك دوام ائده . ميتباخ دا دا نه پيشيرسه
لر آزاد ديلا.

اوگون دن مدير داها قالاباليق دان قورخموردي و بوتون معلّم لر چوخلي درس
ساعاتلاري ني فوتبال ، واليبال و يا بسكتبال اويناركن ، شاگيردلرده
اونلاري تشويق ائديرديلر .

آكواريوم

دوشونمك دن قورخوردوم و هئچ نه يه فيكر ائتمه دن تكجه اوزومو دانليرديم :

"باشيم كي منيم آكواريوم دئييل ايچينده نه وارسا گورونه پس نه دن قورخورام ؟ بيرده لاپ بئيني مي باشيمدان چيخاريب آلكل لي بير شوشه ايچره آتسالاردا ، فيكير لريمي و دويغولاريمي كي كيمسه گورمه يه جك ، بو قورخونون ندني نه اولاييله ر؟ "

بو سؤزلره جواب وئرمك اوچون كي سورغو سوآلا چئوريليردي دوشونمك لازيم ايدي و من مقبره يه گنديب آند ايچميشديم كي هئچ واخت فيكير لش مه يه م . بير قويون كيمي ياشاماق نه ييمه گر كمز دي؟ باشيمي آشاغي ساليب اوتلاماق و ديدوق دا اوره ك دن گه بيرمك دوغرودان دا كئف وئريجي بير زاد ايدي. آما حئييف لر اولسون كي حئيوان دئييلديم و گر ك اوز يئمه ييمي و و ياشاميمي ، قافامي چاليشديرماق ايله آله گتيره رديم و بيلدي ييم بيلگي لري قوشا گيلاس لار تك اويره نجي لريمين قولاغيندان آسارديم . اونلار ياشايشا ، تاريخه ، فلسفه يه و شعره يول آچان سو آل لارينان ايسته ر – ايسته مز منيم بئينيم ده كئچه ن لري اوزه چيخاردير ديلار . بئله ليك له آكواريوم لارين نيسگيلي ايله ياشايرديم و بيليرديم كي اونلارين ايچينده جومان خيرداجا و اويناق باليق لار هئچ واخت آكواريوم لاري سورغو سوآلا چكيب اونلارين سسيني ضبط ائديب اونا بونا سوغت يوللامازلار .

البته هئچ دوشونمه دن بونو دا بيلميشديم كي دونيا كلمه لرله دولو اولماسايدي شايد چوخ ايش لرده آدامين باشينا گلمزدي. البته لال اولماق بو ايشه كيفايت ائتمزدي كي لال لار دان چوخ دانيشان بيرده اوزلري ايديلر .

بئله بير زمانه ده كي آدام ، آدام لاردان قاچيردي عشقيم تكجه قوشلار ايله دانيشماق ايدي آما قوشلار دا گيريپ توتوموش قاناد لاري نان اولوم وروسونو هر يئره يايماقلا ، داها قوشلاردان دا چكينيرديم . كيلاسا گنده نده

ايسه داها سبد - سبد گيلاس يوخ بلکه قولتوق دولو کاغاذ آپاربرديم کي دانيشماق عوضي اونلارين اوزون دن اوخويوب اؤيره نجی لر يازماق ايله ، واختي بير تهر اؤلدوروم . بئله ليک له ده سورغوسوال سوروشماغا ايسه کيلاس دا واخت قالميردي.

بیر گون بو دوروم دان سيخيلارکن تصميم توتدوم چؤل باييرا چيخيب مال حيوانلارا باخماق ايله اوره ييم بير آزاچيلا . ناخير لار و سورولر کي ياشيل چمن لر اته بينده يايلميشديلار باشلاريني آشاغي ساليب يئمک ده اولسالاردا ، گؤزه چاريان و حيس اولان بير سئوگي دالغاسي ني دا اونلارين هر بير ترپه نيشينده گؤرمک چو خدا چتين دئييل دي . بير بير لري نين آياقيني آياقلامدان ، پاييني قاپمادان ، قاريني بورنوزلامادان و غئييتيني ائتمه دن چي بين چي بينه ياشاماق دان ذوق آليرديلار . آنجاق اونلارين ساللاخ خانادا باشلاري نين کسيلمه سي ياديما دوشرکن اوره ييم داها سيخيلدي و ائوه قايتديقدا ، واختيمي گول لره آيير ماق قرارينا گليب باشلاديم پاساژ لاري دولانيب سئودي ييم گول لره هئچ پول وئرمه دن دويونجا باخماغا . اينتر نت سيته لرين دن ايسه دونيادا نه قدر به يه ني لن گول وار ايدي ييغديم بير فايلا . آنجاق گوللرين عطرين دويمايينجا سيار ساتيجي لارين بويون لارينا آسديقي عطير تابقچالاريندان ، بير شوشه عطير آليب ائوه سپمک ايله گول عطرينده غرق اولدوم .

قورخو حيسسي بالا- بالا دهشتلي کابوس لار لا ايسه يوخوما گيريب بيردن گوروردوم آليمي گؤزسوز جمجه لرين ديشينه اوزاديرام و نه گوج وئيرسه م ده او ديش لري چکن مه دن قوجاغيما آليب آپاريرام ديش دوکتورلارينا . دوکتورلاردا جمجه يه باخمادان منه بير نوسخه ساکين ديريجي عصب حبي يازيب يولا ساليرلار . بو حب لر مني يوخلدارکن کيلاس دا ايسه گول دن آغير سؤزکيمسه يه دئميرديم . چوخ سئوينيرديم کي بئله ليک له مني آدم يئرینه قويوب آيلىق معاشيمي کسمه دن ياغ و شکر کويني ده بيله مه وئير

لر . دونيادان هئچ نه آنلاماسايديم دا بونو قانميشديم كي ياشاماق اوچون
آدام ديلينه و دوشونجه سینه زنجير وورا بيله ر آما معده يه و بوغارسيفا بير
ايش گؤزمك اولماز .

بير گون آنام دئدي :

" سن يوخودا هردن ائله اوجا دانيشيرسان كي منيم يوخومودا قاتيرسان ."
آناما " نه ديل ده دانيشيرام ؟ " ديبه ر كن او گولومسه ييب " آنا ديلده بالادا ،
نجه بيه ؟ " دئمك له يئنه ياساق بير چرچيوه لرده گزدي ييمي آنلاديم .

بو دوروما سون وئرمك اوچون ، ايكي دانا 200 صحيفه ليك بوش و يازي سيز
دفتر ي بير صحافا وئريب اونلاري بير - بيرينه قاتيب قالينكور بير حيلد توتا . او
بير كيتابا اوخشاركن اولكه نين رسمي ديلينده قورقوشوم حرف لر له بئله بير
زرلي يازي دا اوستون ده يازديرديم : " داش دئوري نين آكواريوم لاري "

سونرالار باشلاديم دوشونجه لريمي او كيتاب دا يازماقا و بئله ليك له ائله يه
بيلديم آراميش تاپپ گنج لي ييمي باشدان ساوما قا كي جوان ليق اؤزوده
ائله بير جوره سوچ ايدي .

رحمتلي آنام اولمه دن اول مني ائولن ديره ركن ، بير زامان گوردوم كي
فيكريم اولوب اوشاقلاري دوكتورا آپارماق ، مدرسه يه يئتيرمك و خانيمي
گؤزل ليك سالن لارينا و درزي لره چكيشديرمك . بئله ليك له او كيتابي
بوسبوتون اونوداراق اصناف لاردان نسيه آلماق و تقسيط له ائوي قيخ ليق
فرش لر و نفيس اشيالار لا دولدورماق ، بؤيوك آماليم اولدي .

ياشيم اؤتوب كئچسه ده گوردوم اينسان حقوق لارينا فيكيرلش مه دن ده
يئنه بير بؤيوك قورخو ايچينده يم . . حيس ائديرديم بير قويون لا داها هئچ
فرقيم قالمايب دي و قصاب توكانلاري نين شاققالانميش آت لري ده مني
قورخودورلار . آما خانيمي مين منه گؤز آغارتمالاري و اوشاقلاريمين منه ديل
قايتارمالاري يادما دوشه ركن قورخوم دان آزجا آزاليردي و گوردوم هله ده
بير آدامام .

آهولار و ياهولار / عليرضا ذيق

بیرگون داریخارکن خانیمین زئرمی ده قازان ایچینه بیغدیقی قیویر زیویر لارین
سوراغینا گتتدیم . اونلارا قاریشان کیتابلاری گؤزدن کئچیره رک " داش دئوری
نین آکواریوم لاری " ادلی بیر کیتاب گؤردوم . آزجا دوروخسام دا بیلدیم کی
اونوتدوغوم آل یازی لاریم دیر . او کیتابی هوس له ورق لرکن آنلادیم کی
جوانلیق دا نه قَدَر من مدنیت دن اوزاق ایدیم و بوتون دوشونجه لریم داش
دئورینه عایید اولموش اینسانلارا مخصوص ایدی .

1384

توردون گوزو پاريلدار

اوتوبوس دان ائيب آياقيمي يئره قوپاركن ، ديزه جان قارا باتماغيما اوزوم ده اينانا بيلمه ديم . ائنديم آما اوزومو تاپاركن بو ايشيم دن كور پشمان اولسام دا اوتوبوس چيخيب گنتميشدي و آليم دن بير ايش گلمزدي . ديزلريمي يولون كناريندا كي قاردان ديشاري چيخارداركن جاده دن كئچديم او تايا كي گوزايشله ديكجه چن له قارايدى كي داغي داشي چولو بوروموشدو و هئچ بير جيغيردا يوخ ايدى كي آدام گنتمه يه بير يول تاپا . كنده جان پيادا قيرخ دقيقه يول ايدى آما قارلى بورانلى گونلرده بير ساعاتا آنجاق چاتماق اولاردي . تكجه قارالتي ايديم كي يئرده گوي ده اوز باخيشيم دا گوزه دبيرديم . سويوق شاختا منى كيري در كن تيقتيك بوركو بوغليزما جان ائديريب تكجه گوزلريم ائشيك ده قالميشدي . جانيم دا ائله بير قورخو اوتورموشدو كي كنده گنتمك دن چكينديم آما ها گوزله ديم گوردوم جاده دن هئچ ماشين گليب گنتمير .

يون جوراب و خزلي چكمه آياقيم دا اولورسا دا آياق بارماقلاريم باشلاميشديلار اوشومه يه . گوردوم اگر آرتيق دايانام سويوق دان قوروياجايام و يوللارين زوو و قارلى اولدوغونا گوره توركيه تيرئلى لري كي هر دقيقه اوردان كئچر ديلر يولا چيخماميشديلار . او اوتوبوس ايسه كي گون ده سحر ساعات يئددى ده خوي دان ماكويا چيخاردي ، ياري يولدا ايدى كي چيس و دومان آلين دن يولا چيخماغيينا پئشمان اولموشدو . آما هر دن ده بعضي يئرلرين هاواسي آچيق و چن سيز دومان سيز اولدوغونا گوره ، شوفر اوره ك تاپيب يولونا دوام ائديردى . شوفر كي بو يولو گون ده گنديب گلدى بيمه گوره منى تاني بيردى كنده گنتمه بيم دن نيگران ايدى و من ائنه ميش دئدى :

" گل بو داشي آته بين دن توك و كنده گنتمك دن واز كئچ كي بورالارا چوخ آغير قار ياغيب و زحمته دوشه جك سن . "

آما گنج ليك و دلي قانلي ليق ، منه ايدين وئرمه دي كي اوزومو سينديرام و ايندي هچله دوشوب نئيله دي ييمه قالميشديم . گوردوم يولا دوشمك دن علاوه باشقا چاره م يوخ دي. يولو كي قارلار آلتيندا گوزدن ايتميشدي تانديغيم اوچون ، باسلاديم گنتمه يه . آياقلاريم هر آدديم دا ديزه جان قارا باتيب كيپريك لريم ايسه قار قيروو باغليرديلار . دفعه لرحه آليم ده كي آلك لره گوزلريمي سيلسه م ده يئنه بو ايشه مجبور اولوردوم . سازاقلې بوزكيمي يئل ، سومويومه و ايلي ييمه ايشله ين سويوق ايله قارلاري داغ دان داشدان گوتوروب اوستومه سپه ركن ، پالتارلاريم دا بالا – بالا آغا چاليردي.

آزجا گنيديك ده آياق لاريم هئي يورولوب دايايئيرديم . آما دينجيمي آماقلا يئنه يولا دوشوردوم . كندين ياري يوللارين دا بير دؤنوم وارايدې و بير باغ كي آچاق و سوواق لي دوواري له گوز اؤنون كسيردي و باغين آچاج لاري كهريز له سوواريلديغي اوچون اوردا نچه قويو . دئتمات بير كند ايدي كي اوردا فقط نوخود بوغدا آكر دي لر و او آچاقلاردان باشقا ياي يازدا ايسه بير كؤلگه ليك و ياشيل ليق تاپانمازدين . شانسا اورادا دوشموشدي منه آما تك ده دئيلديم و ايكي يولداش ايديق . فقط او دوستوم نيشانلي اولدوغونا گؤره چوخلي گونلر ايش دن آكيلىب مدرسه يه گلمزدي. من ده هم معلّم ايديم هم مدير چوخ اوستون وورمازديم . من كي بيرنچه آن اؤنجه سويوق دان سوزاليب آز قالا دونوردوم يئري يه ركن جانيم آچوخ قيزيشيردي آما قارلاري آياقلايب يولا دوام ائتمك مني قورخودوردي و قارشىما نه چيخاجاق فيكري ، مني اوكي وار اوزوردي. آدام گوز اؤنونو گؤرورسه و او گؤروش دن بير راحتليق دويورسا گؤرمه بينجه ايستهر ايسته مز او گيزلي لي بين خوفي آدامي او قَدَرده سارسيدير .

بونا گؤره ده او گيزلي ليك و آغا بورونموش يون سوز تورپاق لار و داغلا قارشيندا و يئرده گؤي ده بير ايز و قوش اوچوشو اولملدان تك باشينا يورومك ،

منه آحي دويغولار و كدرلي آنلار ياشاديردي. قاباغا گنتمك دن باشقا بير يولوم يوخ ايدي . بير آن دوشوندم اينسا نين آلني نا نه يازيليرسا او اولور و باشا گلني چكمك گرگ . بو دوشونجه كي من هئچ واخت حياتيم دا اونا اينانماميسديم بير آندا منه گوج و استقامت وئرديو ايچري دن جوشان قورخو دويغولاري كي آل آياقيمي اسديريردي منيم وارليقيم دان قاناد آچيب گورونمز لره اوچدو . داغ آته يين ده دؤنومه چاتاركن بير سس دويوب اولونمو گؤزه آلديم . بيلديم كي اوسس بير قورد هورويوشون دن باشقا بير زاد اولانماز. آياقيم آسه ركن يئنه او آلين يازيسينا اينانميش دوشونجه ، منيم عاغليما گليب آلايه دان يارديم دييه ديم . هئچ واخت تانري ني اوزومه او قدر يلخين چيس ائتمه ميشديم . سانكي روحومون تكجه آسيلاجاق و گورونمز يارديمچي سي تانري ني يادا سالماق ايدي.من كي جيبيم ده حتتا بير بالاجا پيچاق دا يوخ ايدي ديزلزم ده يئني قودرت دويوب ايره لي گتتديم . حاصارلي باغي و او دؤنگه ني كئچر كن بو اينيلتي سسي داها آرتيق قولاغيم ايدني. يول اوستون ده آغزي آزجا آچيق اولان بير قويو وارايدني كي كهريزين ايمتيدادين دايدني كي اوردان باغا سو گنده ركن كهريزي گيريب آريتلاماق اوچون ده قويونون آغزي نا بير داش قويولموشدي.

اينيلتي يه باخمادان يئنين - يئنين يورويوردوم كي آزجا دا گنتسه يديم كند گوروشه ردي. آما من گنتديك جه او سس قولاغيم دا داها آرتيق سسله نيردي و اوره ييم ده ائله بير چيس ياراديردي كي آياقيم گنتمه يه گلמידني و سانكي گرگ بري نين يارديمينا چاتارديم . قورخوما غلبه ائديب او سسه ساري آياق باسديم و گوزومون اونونو چن بورويوب نئچه مئتير لي ييمي گورمه دن عاجيز اولسام دا او اينيلتي يه ساري گنديب گوردوم بير قورد بالاسي بوينونا جان قويويا دوشوب و باشي قويونون بوجاغينا ايليشدي يي اوچون آنجاق ائلي يه بيليب اوزونو او جور آسلاق لي ساخلايا . نئله دي ييمه قالديم و قاچماق ايسته ديم كي اكر قوردون جانيني قورتارسايديم دا

منيم جانيم اونون آلين دن قورتولمايا جاق ايدي. بير نچه آدديم اوزا قلاشديم
 آما يئني دن گئري قايديب بوينوم داكي شالي چيخاريب قوردون بوينونا
 دولاشديريب نه گوجوم وارسا اونو اويان بوينا چكيب قويودان چيخارتديم .
 قوردون پارلاق گؤز لرينه باخاركن اونون گؤز لرين ده كي سئوينج ، محبت و
 آجي ياشلار بوتون قورخولاريمي يووب آپاردي و آل آتديم بوينون دان شالي
 آچيب اؤز بوينوما سالدیم . آليم له اونون بوز و ايسلاق توك لريني تومارلاركن
 يولا دوشوب گئتديم . هاوتنين چن اولدوغونا گوره اوزا قلاشما دان گئري يه
 دؤنوب احوالاتي گؤزدن كئچيره ركن باشقا ايكي بؤيوك قورد گؤردوم كي
 بالالارين يي ديل لري له يالاييب منه باخاركن قولاق لارين يي دبه ردير ديلر . من
 اولارين ايشيلتي لي گؤز لرينه باخيب آزا دا پانديق دان سونرا يولومو توتوب
 گئتديم و كنده كي چاتديم ايت لر اوستومه يومولوب مني گورهركن
 سوسدولار . او ايت لرمني تانيرديلار و گليب مدرسه نين دووارسيز حشيطين
 ده گونش له نر كن ، چوره ك دن يئمه ك دن هر نه وارسا اولارا دا وئره رديم
 . مدرسه يه كي چاتديم هئچ كسي گورمه ديم . اوشاقلار مدرسه يه گلمك
 ايسته سه يديلر ده قارلار اولارا بوي وئرمز دي. سوياني يانديريب
 قيزيشاركن دنومون آچيلماقي ساعاتلار چكدي آما يئنه شاگيردلردن
 كيمسه گلمه دي. كند اهلي بو بو چن دومان و آغير قاري گوروب ائودن
 ديشاري چيخماغا دا حؤوصله ائتمه ميشديلر . ناهار چاغينا جان بير چاي
 دمله ييب يومورتا ياغا ساليب يئديك دن سونرا ، مدرسه نين واختي
 قورتولدوق دا يئنه يولا دوشوب او قارلي يوللاري گئتديك ده داها هئچ قورخو
 نه نه قانيم دا نه سومويوم ده و نه اوره ييم ده مني آسديريب دهشته
 سالميردي . من قارلاري آزيب يولومو ايتيرمه دن چايلاق لاردا كئچيب جاده يه
 چاتسام دا ، چوخ دؤزمه دن بير ميني بوس راس گليب اونا آتيلاركن اؤزومو
 ائوه يئتيريب شامي يئيب يئمه ز گيرديم ياتاغيما و اوزون – اوزون دوشونجه

لره دالاركن انام منيم آبيق اولدوغومو آنلايب باشيني ياستيغا قوياق
سوروشدو :

" سن بويون اوزون ده دئييلسن . هئي يئرين ده دؤنوب چاباليرسان . دوزون
دئه گوروم نه يه فيكىرله شي سن ؟ بيه سنه دئمه ميشه م يوزون ياريسي
آللي دي و هئش زاد ا خاطر اوزون اوزمه !"
" فقط يوخوم قاچيب . يوخسا بيرزاديم دئييل . اولماسا بير ناغيل دئه بلکه
يوخوم گله !"

انام گولومسه ركن دئدي : " بيه سن اوشاق سان كي سنه ناغيل ديه م ؟
"

" هله ده اوشاقم آنا ! فقط طاماح ، يالان و گناه لاريمي آنلاركن بيليره م
كي اوشاق دئييله م . بؤيودوكجه معصوميت لر نيه قاچير مآله م آنا ؟ منه
اوشاقلق دا بير ناغيل ديه ر دين . آدي بخت اولدوزيدي . ديه ردين بير زاد
آدامين قيسمه تين ده اولورسا گليب تاپار . اوناغيل دا دئمه زدين كي گله جه
بيز اوچون چاليشمايين آما ديه ردين هر ايش ده آلاها توگل ائدين كي
اوزوزو اودا كوزه وورسازدا آلاها اگر ايسته مه سه بير زاد اولماز ."
انام آرجا دوروخاركن باشلا دي ناغيلا . آما ناغيلين سونونو ائشيتمه دن
يوخويا داليب ياتميشديم . اوناغيل دان تكجه بونلار ياديم دا قاليب :
"گؤي ده ايكي اولدوز واريميش كي اونلار بير - بير لريني جان دان سئوه رك
، آي اونلارا حسرت له باخاردي . آي اؤز تك لي بين دن بيخاراق بير گون اونلارا
ياخين لاشاركن سئوگي سيز بير اوره بين آجيسين دان دانيشدي ، هم ده
گئجه دن گئجه يه بير شكيله دوشوب يئر كوره سي نين اونسوز بير قارا
داش اولدوغون دان . سورا اونلاري اؤزونه آن عزيز دوست ساياراق گيردي
اورتالارينا كي هر ايكي سي له ده راحت دانيشا بيلسين . آي بيلمه دي كي
بو ايشي له ايكي سئوگيليني ده بير - بيرين دن آيبراراق اونلاري دا اؤزو تك
يالقيز ليقا محكوم ائديب دي . سئوگيلي اولدوزلار بير - بير لريني گورمه دن

داربخاراق آيين آرادان چيخماسيني ايسته ديلر . آي سؤزه باخمادي و اولدوزلار آلاها يالوارديلار . آلاها دا او اولدوزلاري دينله ركن گديك لرده و بوران لاردا ديدرگين قالان اينسانلاري يادا ساليب اونلارين دونيا دوردوقجا بيرگه ياشامالاري اوچون دوشونجه يه دالدي . تانري اولدوزلارين چوخلوغونو و آيين بير دانه لي ييني گؤره رك آيين اوره بينه ديمه دن او ايكي اولدوزو يئره ائنديريب يئني ياراتديقي بير يارانيشين گؤزلرينه چئويردي . بئله ليك له بو اولدوزلار قوردلارين دونيا باخان ايشيqli گؤزلري اولدولار . بو ايكي عاشيق اولدوز بئله ليك له بير - بير لرين دن آيريلمادان قارلي بورانلي گئجه لرين اينسانلار اوچون پارلايان اولدوزلاري اولدولار . بير آي سيز و قارانليق گئجه ده ايسه قاردان دومان دان يولونو آزميش و اولوم جايناغيندا چيرپيشان بؤيوك بير ائله ، پارلاق گؤزلري له چيراغ اولوب داغلار دؤشون ده كي درين و ايستي بير غارين يولونو گؤسترديلر . او كؤچري ائل بئله ليك له قيريليب اولمك دن قورتولونجا هله ده ياشام لارينا دوام وئريب قوردلارين وارليقين مو بارك و قوتسال سايبير لار . .. "

آنام داها نه لر دئدي ياديمدا قالمايب آنجاق اونون بوسؤزلريني ده او ناغيلي دينله ركن ايشيديرديم كي دئيردي :

" آلاھين ايسته يي اولمازسا ، اينسان ايسته يي بير كؤپويون سو اوزه رينده باتماسي كي مي دير . چتين آنلاردا اوره بيني قورخويا يوخ ، تانري نين لوطفونه تاپشير!"

آنا كارنينا و بولور گولدان

او گنجه ني غزل گيلده قوناق ايديم . ائولريني تانيميرديم . آليم ده تكجه بير آدرس وار ايدي. اؤز دئدي يي كيمي دوغوم گونو اوچون بالاجا بير شادليق توره ني ايدي. غزلي نن بير فاكولته ده درس اوخودوغوموز اوچون ، ايسته ر – ايسته مز هردن گؤزلي ميز بير – بيرينه ساتاشيب زامان اؤتدوك جه آراميزدا بير تانيش ليق يارانميشدي. ايلك دانيشيغي ميزدا بير سينما سالونون دا اولموشدي. " تولستوي " ون " آناكارنينا " آدلي رومانيندان چكلميش فيلمي بياض پرده ده ايز له مك اوچون چوخ تصادوفي حالدا بير – بيريميزه راس لاشماق كيمي بير زاد . غزل ، يونيوئرسيته ده تئاتر يۇنه تمن لي يي اوخوباركن من ده يوكسك ليسانس اؤيره نجي سي اولاراق ادبيات اوخويوردوم . ندنسه غزلي هر گؤردوك ده اوره ك دؤيونتولريمي توتا بيلميرديم و اونون باخيش لارينا گؤز تيكه ركن، اودا مجبور اولمادان دوردوغو يئردن چكلميردي. من اؤزومو اونا واله و وورغون حيس ائده رك غزل له دانيشماغا نه بير سؤز تاپا بيليرديم نه ده بير باهانا . آما او ، سينما سالونوندا فيلمين باشلانماسي نا خاطر اينتيظار چكي بيميز آنلاردا ، آراميزدا سوكتو سينديريب گولر اوزله " گؤزلي دن دانيشسادا هئش واخ سسيني انشيتمه مي شه م " ديهه آليم دن ياپيشيب آديمي سوروشدي. آديمين " روشن " اولدوغونو بيله ركن اودا آديني ، سوي آديني ، سئودي يي رنگ لري ، گول لري و عقرب بورجوندا دوغولدوغونو آنلاداركن دوسجا ياشاماغيميزي ايسته دي :

" يولداش اولاراق يالنيز ليق لاري پايلاشاق كي سونوندا يا ائوله نه ريك يادا عشقين و سئوگي نين داديني چيخارداراق گوله – گوله هره اؤز يولوموزاگنده ريك "

غزل بير نچه آن ايچره اوره بينده هر نه وارسا بوشالداركن اونون جسارتينه
 حيران قالاراق تئلفون نومره سيني وئردى.
 غزلي آرتيق تانيديق جا حيس ائتديم او منيم آيريلماز بير پارچام ايدي كي
 ايندي يه جان اونسوز كاميل دئييل ديم . من اؤز ايچيمه جومان ، غم لي
 كدرلي ، استرس لي ، اوتانچاق و خلوتي سنوه ن بير آدام ايديم و او بير
 ياشام بومباسي كي هيچان و سنوينجي له مني اؤز دونيام دان آيبريدي.
 غزل قاييني اوزومه آچديق دا آليم ده كي گول دسته سيني آليب قوخلاركن
 هئچ بير قالاباليق گورمه دن دورو خوب شاشديم . آنچاق اونا " ايبي كي
 دوغدون " ديه ائو سكوت ايچره جانسيز ايشيق لار لا دالغالانيردي. او مني
 گورجك پيانويا ساري گنديب نغمه لر قاناد آچدي . غزل له باش باشا يالنيز
 اولاراق ، اونون پيلك لي مونجوق لي ماوي بير دون ايچره نه قدر گوزل
 گورونمه سي منه بير رويلا كيمي گليردي. او يام ياشيل گوزلري له منه اورمان
 لاري خاطر لاداركن سانكي آياقلاريم يئردن اوزولموش كيمي ايدي. غزلي
 بئله نكي بير سوربيرز له مني قارشيلاماسي و بئله بير شاعيرانه حيس لري
 ايچيمه آخيتماسي ، منه داهادا چوخ عجيب گليردي. دوغوم گونو اوچون آي
 اولدوز لي بير كئيكى منيم آل لريم دن ياپيشاراق بيرگه كسمه ميز و بيرمي
 ايلي گؤسته ره ن عطيرلي يانان شام لارين آلاويني وار گوج ايله بير آندا
 پوفله مه سي ، منه سعادت دولو آنلار ياشاداراق باشلاديق رقص ائتمه يه .
 غزلي گوزلرين ده دنيز لرين درين لي بيني و اونلارين چئشيدلي رنگ لره
 دوشمه سي ني دوياركن ، عشقي دوشونوردوم كي بير آن دا هر يئر
 ايشيقلاندي و اوزه ري ميزه چيچك سپي له رك ، ايكي نفر آل چالاراق ايره
 لي گلديلر. غزل ين آتا آناسي ايديلار و مني اوپوپ باغري لارينا باساراق
 غزله تبريك دئييب بير كادو وئرديلر . قيزيل لي الماس لي بير آغ قوش ايدي
 كي اونوبير زنجيردن آساراق بوينونا سالديلار . بو آندا بير پارا جوان اوغلان و
 قيزدا ايچري گيريب غزل له مني دؤوره لر كن چال چاغير و شن ليك سسي

اٺوي بورودي. سونرا هاميني يٺمه يه دعوت اٺديب كٺچديك دال حيط ده كي صفالي بير باغچا يا . غزل مني قرارسيز گوره رك دٺدي :

" آرادا بير آزچيلغين ليق ياشا سادا مني باغيشلارسان . "

سونرا اوغلان لي قيزلي دانسا گيريب جينسئل جاذيبه لرله آل آياق اوناداركن بير دن بيره غزلي اوزون دن چيخميش گوروب چكديم كنارا . الكل ، توسلو وكريستال تك پارلايان شيشه تولاري آل آله گزه ركن قافام ائله قاريشميشدي كي سانكي بو دنيا دا دئييله م . آنجاق هله غزل ايله بيرگه او دوروم دان بير نچه آدديم اوزاقلاشماميشديق كي بير دن بيره باشيم دا بير شوشه سينيب گيجه لر گن اوتوردوم يٺره . اوزومو تاپديقا باشيم دا بولور بير گولدان سينسادا قان آخماسينا باخمادان اوردان آيرلديم . دٺمه كي من غزليين بير اوغلان لا دانس اٺمه سينه مانع اولونجا اونون حالين توتوموشام و اودا بئله نكي بير ايشه آل آتيددي.

غزل دفعه لرجه گوروشومه گلسه ده ، اونو بيرسئوگيلي كيمي يوخ بلكه بير دوست كيمي قارشيلاييب صميمي باغلانتي لاريم سون وٺرمك ايستيرديم . غزل له منيم فرق لي دنيا لاريميز وارايددي. عائيله طرزيميز و چئوره لريميز فرق لي اولراق بيز ادب ، تربيت و شرف سايديعي ميز شئي لر اونلارين گوزون ده بير تهر كوهنه عادت لر ايديلر .

عشقه ، گوزل لي يه ، كولتوره ، هنره و بير پارا دويغولارا د ير وٺردې بيم حالدا ، غزلي گورمك دن چكينديم و يونيورسيته ني بتيرديكده چيخديم گٺتديم سربازليقا . آنجاق هر نئيله سم ده غزليين ياشيل گوزلري اوجسوز بوجاقسيز اسرار انگيز بير جنگل كيمي هئي يادينا دوشوردې. آنا كارنينا فيلميني ايزله دي بيميز آنلار يادينا دوشوردې و غزليين دٺدي يي سوزلر طولمته چئوريلميش دنيا ما ايشيق ساچيردي:

" دوغرو عشق و محبت، قيغيلجيم قدر سيجاق و اينجه اولسادا، يئنه كؤنول لري مقدس آلولار كيمي قيزيشديرا بيله ر. "

آنلاميشديم كي اينسان سنوگي اوغروندا اوزاق لارا قاچسادا ، اوزون دن و
 كؤنلون دن قاچايلمه ز.
 بير گون آنام تئلفون آچيب داريخديغيني ديهه رك من دن ايسته دي كي بير
 نچه گون مرخص ليك آليب گله م ائوه . بير ايكي گون كئچميش دي كي بير
 گئجه اوتوبوس لا يولا چيخيب صوبح اذاني اولدقدا چاتديم شهريميزه . عائيله
 دن نيگران اولورسام دا اونلاري ساغ سلامت گوردوك ده اوره ييم يئرینه
 گلدي. آما هاننان گئردن ائشيتديم كي غزل كسيك دامارلاري ايله خسته
 خانادادي و اينتچار دان قورتولونجا ايلك ايسته يي مني گؤرمك اولوبدور.
 غزليين سولغون باخيشلارينني گؤرجك ، آل لريني آليمه آليب گؤزلريمين
 ياشيني توتا بيلمه ديم . سونرا اونو هله ده سئودي ييمي آنلاديب بو
 عشقي ياشاياراق ياشاتما غا سؤز وئرديم . بو آن دا غزليين بستري اولدوغو
 اوتاغا بير داهادؤنوب باخاراق گوردوم كي تكجه ايكي ميز قالميشيق و نه دن
 سه ، هامی قويوب گئديب لر.

اوستانين قارا كؤينه يي

توز دومان ايچره ايتميش و گئري ده قالميش ياي گونلري نين بيريني
 خاطيرلاركن گؤيه ، آيا و اولدوزلارا باخيب اؤزومو و او اونودولموش گونو يادا
 سالديم . او زامانلار جوان ايديم و اوره بيم دن ائله آرزولار كئچه ردي كي
 اؤزومه بير زاد ديله مه دن تكجه ائلين و اولكه نين سعادت و گله جه بين
 دوشونه رديم . بو اوزدن ايسه اؤزومه و صاباحيما بير گون آغلامدان ، فيكريم
 فقط كيتاب لاردا و هنر ده ايدي . بو اوزدن ايسه صاباح لار مني سيخيب
 چوخلي چتين ليك لر له قارشى - قارشى يا قويدو . اورا جان كي دفعه لرحه
 گيزلي آغلايب باشيمي دووارا چالماق لا عصب لريم ده پوزقون بير دوروما
 دوشدي .

اوگونلر كي هر زادي گؤزل گوروردوم بير شاعير دوستوم دا وارايدى كي شعر
 لرين ده عشق ، محبت ، عصيان و فرياد اولاراق شعرلري مني شراب خوم
 لارين دان دا داها آرتيق مست انده ردي . خسته خانالاردا چاليشديقي
 اوچون ، بير گون ائشيتديم باشقالارين دان سيل توتوب ياتاقدادير . اونوگورمه
 يه جان آتديم و اوكي اوزون دن چوخ شعر لري نين نيگراني ايدي ، سولغون
 رنگ وتيتره ك سس ايله " منه بير زاد اولورسا شعرلريمي بيغيب چاپ
 ائتديرمك سنه دوشور" ديه ويداع لاشديق . زامانلا توختادي و بير گون اونو
 اؤز شهريميزه قوناق چاغيرديم .

خوي ون گورمه لي يئر لري ، دوم دورو بولاق لاري ، اوچاليقي و يوكسك
 قايلاري ايله شوهرت تاپان داغلاري ، آخان چاي لاري و شلاله لري اينسانا
 جان وئيردي . ياشيل چيمن لر ، بؤيوك ناخير لار ، سورولر ، آري لار و حتتا
 آسن يئل ده آداما خوش گليردي . تپه لرين باشينا چيخيب شهرة باخديق دا ،
 هر زاد چوخوردا اولسادا قلمه آغاج لاري او قدر بوي اتميشديلار كي بو
 چوخورلوق چوخ گوزه گليردي . باغلاري بوستانلاري گزيب دولاشساق دا ،

اوشاعيرين اوره يي يئنه اينسانلارين يانيندا يدي. آدلاريني بيلن آما
 اؤزلىريني ياخين دان گورمه ين بير رسام و عاشيقي گورمك ايستيردي.
 منه قوناق اولدوغو او گونلردن بيرى ، اونلارين گوروشونه ده واخت آييرديق .
 شاعيرين ساغلامليقي هله بوسبوتون قايتماسادا ، گنج لر له آياقلاشماقي
 سئويردي. من اهمال گنتديك ده گوروردوم او يئين له شير :
 " قورخما هله آياقدايام ! منه خاطر آياقلاريني سوستاتما كي فيكر ائله رم
 قوجالميشام ."

شاعيرين كؤنلو نغمه لر ده و كلمه لرده ايدي . عاشيق اصلانين سازيني
 ائشيتمك دويماق و سسينه قولاق آسماق ، او آندا آن بؤيوك آرزوسويدي.
 چارراهدان دؤندوق دوز مئيدانينا كي اوردا نه مئيدان وارايدى نه ده دوزچي.
 اوقدر خيابان چكميشدي لر كي كئچميش يئر لردن تكجه بير آد قالميشدي.
 عاشيق اصلانين قفه سينه چاتديق دا ، اونو پوزقون ، سوسموش و
 دوشونجه لي گوردوك . سلام وئريب ايچري گيرجك گوروشدوك و شاعير
 دوستومي تانيتديرديم :
 " وورغون لاريزدان بير يدي كي ساز و سؤزوزه عاشيق دي. آدي سولئيمان
 دي اؤزوده شاعير."

عاشيق اصلان چوخ حؤرمته له سولئيمانى كنارينا آلدى . قفه نين دووارينا
 گؤز گزديرديك ده اوستا اصلانين سازيني گورمه مك منه چوخ عجيب گلدي.
 سؤز صؤحبت قيزيشاركن آنلاديم كي سازي توتوقلودى و چاليب اوخوماغى
 ياساق . بيرمينجي عصرين سونونا بيرمي ايل قاليردي و عاشيق اصلانين
 ياشي يئتميشي آشميشدي. او "سازيمي آلسالاردا سسيمي اؤلمه دن
 آلمانازلار " ديه ايلك دفعه اولاراق سازچالمادان اوخوياركن مني آغلاتدي.
 عاشيق اصلان دان آيريلاركن مني قوجاغينا باسيب دئدي :
 " بير زمانلار راديونون بولبولو و عشق اهلي نين دوداقلارين دا جوشان نغمه
 اولسايديم دا بوندان بئله قلب لر سولطاني اولاجايم . ساز منه هئش واخت

چؤره ك آغاجي يوخ بلکه جي یر لريم ده دولاشان نَفَس ایدی. سازلاري يانديريب كول ائتسه لرده ، اوره ك كؤزوموز آما سؤنمك بيلمه يه جك . زمانه نين حؤكمودور و بير ايش ده گؤرمك اولماز . "

من ده اونا بير شعر اوخويوب ويداع لاشديق :

" صدفلي ساز كهليك كيمي قاققيلدار / اصلان سسي داغ دره ده شاققيلدار / قاينار بولاغ كيمي جوشار پاققيلدار / اودوركي وورغونام سازي سؤزونه "

قفه دن چيخيب دوستومون ايسته يي ايله " نجيب "ين قالري سینه ساري گئتديك . نجيب رسام ايله تزه اؤپوشوب گؤروشموشدوك كي بيردن بيره بير يي اچري گيريب اهماجا قولاغينا پيچيلداراق اونون رنگي آتدي . دينمز - دانيشماز خودافيظ ليك انده ركن بيزي قارداشينا تاپشيريب ديشاري چيخدي . ايشين نه اولدوسونو آنلامادان ، اوستادين تابلو لارين ديقت له ايزله ييب سونوندا ايسه ويداع لاشيب ائشي يه چيخديق .

سولئيمانين كدرلي دويغولارا دالماسيني حيس انده رك ائوه گنده ركن يول اوستونده اولان تاريخي و محتشم بير داش دروازه ني اونا گؤسترمك ايسته ديم . بو آندا گؤردوم بيزي بير نئچه نفر دؤوره لر كن ايكي سي بيزه ياخين لاشاراق بؤيروموزه تاپانچا داياديلار .

بیر اسكي بؤيوك بير نظامي بينانين حيطينده قدم ووراراق باشقا توتوقلو لار كيمي شاشيب قالميشديق . نجيب رسامي تفتيش اوتاقيندان چيخارداق سيرا بيزه چاتدي . اول مني چاغيريب سورغو سوآلا چكه رك سولئيمانين نه آماج ايله تبريزدن خويا گلدي بين سوروشدولار .

زيندانين دمير قاپي لاري داليندا داريش ليق و خفه بير حيط ده توتوقلولار ايچينده دولاشاراق ، گؤزله نيلمز بو دوروم بيزي نيگران ائتسه ده هله سوچوموزو بيلميرديك . آنجاق سولئيمان داربخماسين ديه من له نجيب ين ايصاري له باشلادي شعرلريني اوخوماغا كي او گون دن ايلر كئچسه ده بو شعري هله ياديم دان چيخماييب :

" قانادلي قوش اولام گؤي لره اوچام / گئجه لر آي اولام يئره نور ساچام / بير نفر دئمه يه چيپلاغام آچام / اوندا شيرين اولار بو حيات منه ... "

گئجه ني بير حوجره نين دمير بارماقلىق لاري داليندا قورخولو آنلار ياشايلاق تزه بيله ميزي يوخو آپايردي كي مني گليب دوسلاردان آيير ديلار. نجيب هله هئچ قالديم سولئيمانين فيكرينه كي منيم قوناغيم ايدي. آزقلا دلي اولوردوم . ايچ ايچه دمير قاپي لاردان كئچه رك ايشكنجه لي بير احوالي دوشونوردوم كي نه ايسه او جور اولمادي. سورغو سوآلا آلي نيب واؤزحياتيم دان دانيشاراق اوزاق بير كند ده معليم اولدوغومو سؤيله يه رك هئره اولان علاقه م دن دانيشديم و دوستومون شاعير اولدوغوندان . سونرا باشقا بير حوجره ده ساخلاناراق سحر اذاني ايدي كي مني زيندان دان چيخاريب آزاد بوراخاراق نجيب ايله سولئيماني گوردوم كي ديشاري دا منتظيرديلر . دئمه نجيب ين رسم ائدي يي تابلولارا حساس اولوب اونون سياست له ايلگي سي اولدوغون ظن ائتميشديلر . آنجاق گوناه سيز اولدوغوموزو آنلاركن آزاد ائدلسه ك ده شاعير دوستوم سولئيمان داها آرتيق قوناق اولماق ايسته مه دي و چانتاسيني آليب سَحَرِي تيريزه چيخدي.

بيرمي ايل سونرا صوبح اذاني ايله آييلاراق ندنسه ايللرجه اونلاردان خبر سيز اولدوغوم حالدا ، يئنه او اسكي دوسلارين يادينا دوشوب گؤزلريم ياشاركن عاشيق اصلانين نيسگيلي مني داها اينجيتدي. نيبه كي او اوله نه جان يانان سازي ني هئچ اونوتماميشدي و اوگوندن بري ، عؤمور بويو قارا كؤينه ك گئيب اونون ياسين ساخلايبردي.

بو احوالاتا جوماراق بيردن بيره گوردوم عاشيق اصلانين مزارى باشيندا يام واونا سؤز وئيريه م كي بو گونو هر هاردان اولمالي دي سولئيمان لا نجيب دن خبر توناجيام .

آهولار و ياهولار / عليرضا ذيق

